

Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
prostornog planiranja i urbanizma

IZVJEŠTAJ O STANJU UREĐENJA PROSTORA U 2021. GODINI

SADRŽAJ

UVOD	3
1. ANALIZA SPROVOĐENJA PLANSKIH DOKUMENATA	4
1.1. Izrada i donošenje planskih dokumenata	4
1.2. Registar planske i tehničke dokumentacije.....	5
1.3. Glavni državni arhitekta i urbanističko-arhitektonski konkursi.....	6
2. OCJENA SPROVEDENIH MJERA I NJIHOV UTICAJ NA UPRAVLJENJE PROSTOROM	7
3. UTICAJ SEKTORSKIH POLITIKA NA OBLAST PLANIRANJA I AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE	10
3.1. Građevinarstvo	11
3.2. Ekologija	15
3.3. Stambena oblast.....	20
4. URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKA INSPEKCIJA	26
5. AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA I ORGANA DRŽAVNE UPRAVE NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE	28
5.1. Saobraćaj	28
5.2. Uprava za nekretnine.....	30
5.3. Ministarstvo finansija	33
6. AKTIVNOSTI NA VRŠENJU PRENIJETIH I POVJERENIH POSLOVA	34
6.1. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore	34
6.2 Javno preduzeće za Nacionalne parkove Crne Gore	40
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	43

Na osnovu člana 14 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), Vlada Crne Gore, na sjednici od ..... 2022. godine, usvojila je

IZVJEŠTAJ O STANJU UREĐENJA PROSTORA U 2021. GODINI

UVOD

Izveštaj o stanju uređenja prostora sačinjen je u skladu sa članom 14 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a pored ostalog sadrži - analizu sprovođenja planskih dokumenata, ocjenu sprovedenih mjera i njihov uticaj na upravljanje prostorom, uticaj sektorskih politika na oblast planiranja, aktivnosti u vršenju prenijetih i povjerenih poslova, aktivnosti drugih pravnih lica na poslovima vezanim za planiranje, podatke o prijavama za građenje odnosno postavljanje objekta, podatke o izdatim građevinskim dozvolama za složene inženjerske objekte, izgrađenim odnosno postavljenim objektima.

Izveštaj o stanju uređenja prostora za 2021. godinu, sačinjen je na osnovu podataka, informacija i ocjena nadležnog organa državne uprave – Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao i podataka, izvještaja, informacija i ocjena, pribavljenih od strane lokalnih samouprava, državnih organa, javnih preduzeća i ostalih institucija koje učestvuju u realizaciji određenih segmenata uređenja prostora.

Prostor, kao jedan od najvažnijih resursa Crne Gore, je osnova za cjelokupni razvoj Države, za jačanje suštinske osmišljene upotrebe prostornih potencijala, kao i očuvanje raznolikosti predjela i biodiverziteta, pri čemu su regionalne posebnosti osnova za postizanje lokalnog, regionalnog i međunarodnog identiteta Crne Gore. Prostor je jedna od temeljnih vrijednosti svake države, pogotovu kod teritorijalno malih zemelja kakva je Crna Gora sa oko 620.009 stanovnika i površine približno 13.812 km². i ima sve prirodne preduslove koji bi mogli obezbijediti njegovu valorizaciju i kvalitetan ekonomski razvoj.

U politici planiranja prostora moraju se imati u vidu i opšte razvojne projekcije i ciljevi proistekli iz globalnog opredjeljenja ka evropskim integracijama, sa bliskom perspektivom punopravnog članstva u Evropskoj uniji. Do stupanja na snagu Lisabonskog ugovora - prostorno uređenje bilo je u isključivoj nadležnosti država članica. Nakon čega su prostorne politike postale zajednička nadležnost zemalja članica i Evropske komisije i primjenjeno na politiku planiranja prostora – to znači zahtjev za održivim razvojem, na kome se temelje osnovni ciljevi evropske razvojne politike: ekonomska, društvena i teritorijalna kohezija.

Glavni procesi i faktori koji utiču na prostorni razvoj naše Države su evropske integracije, tržišna ekonomija, brz razvoj informacione tehnologije, trendovi urbanizacije, demografske promjene, promjene klime i veća opšta ekološka svijest među stanovništvom. Sagledavanje različitih procesa i činjenica i organizovanje prostornog razvoja u smislu dugoročnih zahtjeva je moguće jedino ako se slijedi opredjeljenje za održivi razvoj.

Bitni preduslov sveukupnog ekonomskog razvoja, je kvalitetan i očuvan prostor, koji mora biti opremljen saobraćajnom, energetsom, komunalnom i dr. infrastrukturom, a mora zadovoljiti i funkcionalne i estetske kriterijume.

Infrastrukturni sistemi su uslov funkcionalnog korišćenja prostora. Crnogorski prostor ima sve prirodne preduslove koji bi mogli obezbijediti njegovu valorizaciju i kvalitetan ekonomski razvoj.

Krovni legislativni projekat u oblasti planiranja prostora sada je Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br.64/17, 44/18, 63/18 , 82/20 i 86/22) koji je Skupština Crne Gore donijela oktobra 2017.godine, nakon čega su uslijedile četiri izmjene zakonskih rješenja.

Iskustva država sa dugom demokratskom tradicijom ukazuju da je proces učešća javnosti jedan od najvažnijih uslova za kvalitetno planiranje prostora i sprovođenje politike u ovoj oblasti. Samo široko rasprostranjeno znanje i jačanje svijesti o uređenom društvu i uređenom prostoru, a planiranju prostora kao jednom od mehanizama ostvarenja tog cilja, vodi ka uravnoteženom, ravnomjernom i održivom razvoju države.

1. ANALIZA SPROVOĐENJA PLANSKIH DOKUMENATA

1.1. Izrada i donošenje planskih dokumenata

Odredbom člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20) propisano je da se državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

U skladu sa tim zakonskim određenjem, u toku 2021. godine, donijete su odluke o izradi 6 lokalnih planskih dokumenata, i to:

- Odluka o izradi Prostorno- urbanističkog plana Opštine Ulcinj („Službeni list CG“, broj 133/21);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Poslovni centar Kruševac- Zona B“ u Podgorici („Službeni list CG“, broj 127/21);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Spomen park Kruševac- Zone A i E“ u Podgorici („Službeni list CG“, broj 127/21);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostorno- urbanističkog plana Opštine Tivat („Službeni list CG“, broj 124/21);
- Odluka o izradi Urbanističkog projekta za kompleks pravoslavnog Sabornog hrama u Budvi („Službeni list CG“, br. 91/21 i 117/21);
- Odluka o izradi Prostorno- urbanističkog plana Opštine Budva („Službeni list CG“, broj 67/21).

Takođe, donijete su 2 odluke o izmjeni i dopuni odluka o izradi, i to:

- Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Topolica IV“, opština Bar („Službeni list CG“, broj 91/21);
- Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o izradi Prostornog plana Crne Gore („Službeni list CG“, broj 82/21).

U toku iste godine, donijete su 2 odluke o izradi državnih planskih dokumenata, i to:

- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Kalardovo- Ostrvo cvijća- Brdišta“ („Službeni list CG“, broj 127/21);
- Odluka o izradi Detaljnog prostornog plana za prostor koncesionog područja za eksploataciju mineralnih sirovina- Brskovo („Službeni list CG“, br. 118/21 i 121/21).

U toku 2021. godine, donijeti su sledeći planski dokumenti:

- Odluka o donošenju **Prostorno- urbanističkog plana Opštine Gusinje** („Službeni list CG“, broj 124/21);

- Odluka o donošenju **Detaljnog urbanističkog plana „Lijeva obala Lima“**, opština Berane („Službeni list CG“, broj 112/21);
- Odluka o donošenju **Detaljnog urbanističkog plana „Centar“**, opština Plužine („Službeni list CG“, broj 78/21);
- Odluka o donošenju **Prostorno-urbanističkog plana Opštine Plav** („Službeni list CG“, broj 52/21);

Takođe, donijeta je jedna odluka o prestanku važenja planskog dokumenta, i to:

- Odluka o prestanku važenja Odluke o donošenju Lokalne studije lokacije „Štitarička rijeka“, opština Mojkovac („Službeni list CG“, broj 127/21);

U toku 2021. godine donijeto je 5 odluka o prestanku važenja odluka o izradi planskih dokumenata:

- Odluka o prestanku važenja Odluke o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Lepetane“, opština Tivat („Službeni list CG“, broj 138/21);
- Odluka o prestanku važenja Odluke o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje („Službeni list CG“, broj 119/21);
- Odluka o prestanku važenja Odluke o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Pitomine“, opština Žabljak („Službeni list CG“, broj 126/21);
- Odluka o prestanku važenja Odluke o izradi Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Dio sektora 27 i Sektor 28 („Službeni list CG“, broj 119/21);
- Odluka o prestanku važenja Odluke o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Đuraševići“, opština Tivat („Službeni list CG“, broj 111/21);

Članom 219 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata propisano je da planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona, za koje je vrijeme na koje su donijeti isteklo, mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati i donositi po posebnom postupku propisanom članom 162c Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14).

Ovaj postupak pokreće jedinica lokalne samouprave za čiju teritoriju se radi planski dokument, pod zakonom propisanim uslovima, a Ministarstvo daje saglasnost na predlog planskog dokumenta ukoliko je isti izrađen u skladu sa zakonom propisanim uslovima.

1.2. Registar planske i tehničke dokumentacije

Registar planske i tehničke dokumentacije (na web adresi: <http://www.planovidozvole.mrt.gov.me/>) predstavlja jedinstvenu bazu podataka o važećoj planskoj dokumentaciji na teritoriji Crne Gore. Ovo web rješenje omogućava zainteresovanoj javnosti uvid u objavljenu dokumentaciju. Implementacija rješenja omogućava jednostavnu pretragu po bilo kom kriterijumu (planskom dokumentu/investitoru, katastarskoj parceli, urbanističkoj parceli i sl.) i istovremeno predstavlja „biblioteku“ planova i projekata.

U toku 2021. godine, u Registar planskih dokumenata unijeto je **9 planskih dokumenata**.

1.3. Glavni državni arhitekta i Urbanističko-arhitektonski konkursi za posebne atraktivne poslove

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“ br 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20) utvrđene su nadležnosti glavnog državnog arhitekta na način što je članom 87 propisano da glavni državni arhitekta: 1) daje saglasnost na idejno rješenje arhitektonskog projekta zgrade, trga, skvera, šetališta ili gradskog parka u pogledu usaglašenosti sa: Smjernicama za oblikovanje i materijalizaciju objekta i osnovnim urbanističkim parametrima (indeks izgrađenosti, indeks zauzetosti, spratnost odnosno visina objekta i odnos prema građevinskoj liniji), 2) daje saglasnost na idejno rješenje arhitektonskog projekta privremenog objekta za koji se izrađuje glavni projekat koji je usklađen sa državnim smjernicama razvoja arhitekture, 3) izrađuje projektni zadatak na urbanistički projekat, 4) daje saglasnost na urbanistički projekat, 5) daje saglasnost na program privremenih objekata u dijelu oblikovanja i materijalizacije i 6) utvrđuje smjernice za usklađivanje spoljnog izgleda objekata iz člana 154 ovog zakona.

U izvještajnom periodu imenovano je 8 glavnih gradskih arhitekata i to za: Opštinu Nikšić (vrši poslove za Opštinu Nikšić i Opštinu Plužine); Opštinu Žabljak (vrši poslove za Opštinu Žabljak, Opštinu Pljevlja i Opštinu Šavnik); Opštinu Tuzi (vrši poslove za Opštinu Tuzi i Opštinu Ulcinj); Opštinu Tivat; Opštinu Budva (vrši poslove za Opštinu Budva, Opštinu Andrijevića i Opštinu Berane); Opštinu Pljevlja; Opštinu Kotor. Opštine Petnjica i Plav nemaju glavnog gradskog arhitektu.

U Direktoratu glavnog državnog arhitekta, su bila 3 zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

U 2021. godini u **prvostepenom postupku podnijeta su 204 zahtjeva**. Iz 2020. godine prenijeto je 11 zahtjeva. To, praktično znači da je u izvještajnom periodu bilo u radu ukupno 215 predmeta. U 2021. godini **riješeno je 180 predmeta**, a u 2022. godinu prenijeto je 24 predmeta. Ukupno je **izdato 118 saglasnosti na idejno rješenje**, dok je za **27 zahtjev saglasnost odbijen**. **Obustavljeno je 13 postupaka**, dok su **22 zahtjeva proslijeđena glavnim gradskim arhitektama**. Ovdje, prije svega treba imati u vidu da su Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata u članu 88 stav 2 proširena ovlašćenja državnog arhitekta ovog Direktorata u smislu davanja saglasnosti za zgrade bruto građevinske površine preko 3000m², hotele sa 4 ili 5*, rizorte i turistička naselja, kao i veća ovlašćenja u dijelu gledanja urbanističkih parametara u smislu indeksa izgrađenosti, indeksa zauzetosti, spratnosti. S tim u vezi, kao posledica većeg obima posla i veće odgovornost Direktorata glavnog državnog arhitekta, došlo je do produženja roka za odlučivanje po zahtjevima investitora. Tome treba dodati i najčešće dugu proceduru (traženje dopune zahtjeva, izjašnjenja o rezultatima ispitnog postupka) koja je imala uticaja na blagovremeno odlučivanje po zahtjevima (u roku od 15 dana).

U **drugostepenom postupku**, u izvještajnom periodu, rješavano je po žalbama na rješenja glavnog gradskog arhitekta, u skladu sa članom 88.stav 5. Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i Zakona o upravnom postupku. U cilju ostvarivanja i zaštite prava, obaveza i pravnih interesa stranaka u postupku upravnog odlučivanja obezbijeđena je potpuna primjena načela i pravila upravnog postupka. Težilo se, tom smislu, da se odluke donose bez odugovlačenja u granicama propisanih rokova. U drugostepenom postupku, u propisanom **roku riješeno je 26 žalbi**. Prvostepena rješenja se poništavana zbog povrede pravila postupka pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede materijalnog prava.

Članom 54 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20) propisano je da se izradu idejnog arhitektonskog rješenja, na osnovu kojeg se izrađuje tehnička dokumentacija, obavezno raspisuje javni konkurs za objekte za potrebe državnih organa, lokalne samouprave, zdravstvenih, prosvjetnih, naučnih, kulturnih, sportskih i objekata

socijalne zaštite koji su u državnoj svojini. Stavom 2 ovog člana propisano je da predmetne konkurse raspisuje i sprovodi Ministarstvo.

U 2021. godini započeo je postupak sprovođenja konkursa (koji su realizovani u 2022. godini) i to: međunarodni konkurs za idejno arhitektonsko rješenje za vrtić i jaslice u Baru i međunarodni konkurs za idejno arhitektonsko rješenje objekta Državne revizorske institucije Crne Gore.

2. OCJENA SPROVEDENIH MJERA I NJIHOV UTICAJ NA UPRAVLJENJE PROSTOROM

Implementacija Zakona

Ministarstvo je kao nosilac pripremnih poslova na izradi i donošenju planskih dokumenata, u izvještajnom periodu, **pokrenulo izradu 6 lokalnih planskih dokumenata, izmjene i dopune 2 lokalna planska dokumenta i 2 državna planska dokumenta.** Takođe, nastavljena je izrada planskih dokumenata koji su započeti u prethodnom periodu, a **donijeta su 4 planska dokumenta.**

Tokom 2021. godine bile su obustavljene aktivnosti na izradi Plana generalne regulacije, koje su, međutim, nastavljene početkom 2022. godine. Važno je, ovim povodom, istaći da se smjernice za izradu Plana generalne regulacije definišu Prostornim planom Crne Gore, koji je u fazi izrade, radi čega i izrada Plana generalne regulacije mora biti usklađena sa izradom Prostornog plana Crne Gore.

U toku izvještajnog perioda, nastavljen je rad Savjeta za reviziju planskih dokumenata, koji vrši kontrolu kvaliteta planskih iz člana 217 i 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata u svim fazama izrade. U toku 2021. godine, sastav Savjeta nije mijenjan.

Savjet za reviziju planskih dokumenata, u izvještajnom periodu, revidovao je ukupno 11 lokalnih planskih dokumenata. S tim u vezi, **Ministarstvu je dostavljeno ukupno 14 izvještaja o reviziji nacrtu planskih dokumenata** (uključujući i korigovane nacрте). Takođe, shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata Savjet je u 2021. godini dostavio **4 mišljenja na izvještaje o javnoj raspravi o nacrtima planskih dokumenata.**

Izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata u 2020. godini, između ostalog, izvršena je izmjena člana 239 Zakona koji predstavlja osnov za donošenje opštinske odluke o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta kao prihoda jedinice lokalne samouprave, čime je proizašla potreba za donošenjem novih odluka.

Nastavljeno je usaglašavanje propisa jedinica lokalne samouprave kojima se uređuje komunalno opremanje građ. zemljišta sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata. Tako je, saglasno članu 239 stav 19 Zakona, 11 opština dostavilo Ministarstvu predloge odluka o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, i to: Kolašin, Šavnik, Petnjica, Plužine, Andrijevica, Gusinje, Ulcinj, Tivat, Berane, Žabljak i Kotor, dok **Opština Budva, i pored pismenog upozorenja, nikada nije dostavila predlog odluke.**

Vlada je dala saglasnost na 13 Predloga odluka, s tim što su 4 saglasnosti dobijene na odluke koje su dostavljene u 2020. godini, ali zbog procedure usaglašavanja konačnog teksta odluke nijesu bile procesuirane ka Vladi.

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata propisana je obaveza za jedinice lokalne samouprave da donesu Program privremenih objekata koji, pored ostalog, sadrži i zone, vrstu, oblik i dimenzije privremenih objekata. Program se, prema odredbi člana 222 ovog zakona, trebao donijeti

u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a do donošenja Programa primjenjivaće se propisi jedinice lokalne samouprave o privremenim objektima donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno propisi jedinice lokalne samouprave o privremenim objektima koji se donesu do 31.12.2019. godine, kao i odredbe čl. 115 i 116 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14).

Rok propisan članom 222 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata za donošenje Programa je istekao 14. oktobra 2018. godine. Program privremenih objekata donosi jedinica lokalne samouprave, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za turizam i organa uprave nadležnih za zaštitu kulturnih dobara i zaštitu životne sredine u odnosu na zaštićena područja, kao i organa uprave nadležnog za saobraćaj u odnosu na privremene objekte uz državni put i organa lokalne uprave nadležnog za saobraćaj u odnosu na privremene objekte uz opštinski put.

Program privremenih objekata donijele su opštine: Prijestonica Cetinje, Glavni grad Podgorica, Šavnik, Tuzi, Kotor (izmjene i dopune), Herceg Novi (izmjene i dopune), Bar (izmjene i dopune). Ministarstvo je dalo saglasnost na Program privremenih objekata na teritoriji opštine Rožaje i opštine Berane. U toku 2021. godine Ministarstvo je dalo 2 saglasnosti na Programe privremenih objekata na teritoriji opštine Tuzi i Žabljak, kao i na Izmjene i dopune Programa privremenih objekata na teritoriji Opštine Bijelo Polje.

Opština Pljevlja i Opština Plužine su dostavili Programe, na koje je Ministarstvo dostavilo sugestije i komentare, a koje u izvještajnom period nisu implementirane u Programe i dostavljeni Ministarstvu na saglasnost.

U izvještajnom periodu, opštine Plav i Petnjica, i pored pismenog upozorenja, nisu dostavljale svoj Program Ministarstvu na saglasnost.

Usvajanjem novog Akta o sistematizaciji u unutrašnjoj organizaciji Ministarstva, zbog reorganizacije Ministarstva, poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova su od maja 2021. Godine povjereni Direktoratu za planiranja prostora umjesto, do tada, Direktoratu za građevinarstvo. **U 2021. godini Ministarstvo je ukupno izdalo 75 urbanističko-tehničkih uslova.**

Urbanističko-tehnički uslovi povjereni lokalnim samoupravama

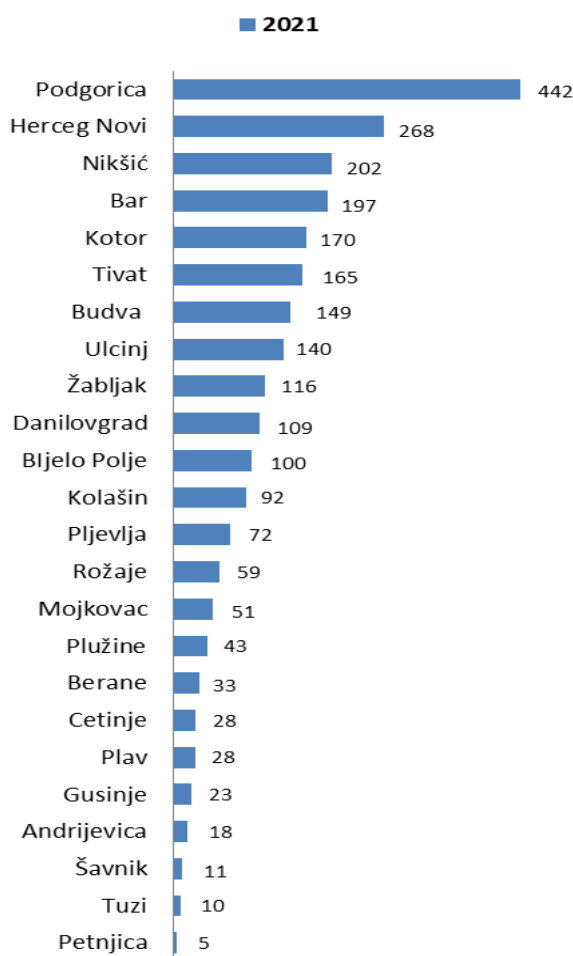
U skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave („Službeni list Crne Gore“, br. 87/18, 28/19, 75/19 i 116/20), poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova, osim za složene inženjerske objekte, povjereni su: Glavnom gradu Podgorica, Prijestonici Cetinje i opštinama: Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Gusinje, Danilovgrad, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Tivat, Tuzi, Ulcinj, Herceg Novi i Šavnik.

Shodno navedenoj uredbi, tokom izvještajnog perioda, **jedinice lokalne samouprave su izdale 2511 urbanističko-tehničkih uslova** s tim da opština Tuzi nije dostavila podatke za IV kvartal 2021 godine.

Dijagram: Ukupan broj izdatih urbanističko-tehničkih uslova u 2021. Godini

Broj izdatih utu-a

Lokalne uprave koje su u 2021. godini, izdale najviše UTU-a su: Podgorica – 442, Herceg Novi - 268, Nikšić – 202, Bar – 197, Kotor – 170, Tivat – 165, Budva – 149, Ulcinj – 140, Žabljak – 116, Danilovgrad – 109, i Bijelo Polje – 100.

U situaciji, kada uslov izgradnje nije više, osim za složene inženjerske objekte, izdata građevinska dozvola, već prijava građenja i propisana dokumentacija – uspostavljanje organa za tehničke uslove je od izuzetne važnosti za planiranje prostora i izdavanje što detaljnijih i sveobuhvatnijih urbanističko – tehničkih uslova, na osnovu kojih se izrađuje tehnička dokumentacija. Kao organi za tehničke uslove definisani su svi organi državne uprave, organi lokalne uprave i pravna lica koja u postupku izrade planskog dokumenta i tehničke dokumentacije dostavljaju neophodne tehničke uslove, podloge, mišljenja, saglasnosti i druge dokaze potrebne za planiranje i izgradnju.

Organ za tehničke uslove u toku procedure izrade planskih dokumenata, najprije, daje mišljenje na nacrt planskog dokumenta a, zatim, saglasnost na predlog planskog dokumenta – čime se, ustvari, vrši provjera o statusu prethodno datog mišljenja.

U cilju unapređenja kvaliteta prostornog i arhitektonskog oblikovanja i stvaranja visokovrijednog izgrađenog prostora, kao i stvaranja uslova za unapređenje kvaliteta izgrađene sredine, očuvanja identiteta i prepoznatljivosti prirodnog i kulturnog predjela i podsticanja održivog razvoja Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata propisano je da Vlada donosi Državne smjernice razvoja arhitekture. Ove smjernice sadrže, naročito: preporuke oblikovanja i materijalizacije objekata, u odnosu na ambijentalna svojstva područja i u fazi su izrade. Do donošenja Državnih smjernica razvoja arhitekture primjenjuju se uslovi iz planskog dokumenta koji se odnose na oblikovanje i materijalizaciju objekta (član 215 Zakona).

Analiza stanja uređenja prostora u Crnoj Gori, nesumnjivo ukazuje na određene probleme, koji utiču na stanje u prostoru, a koji se, prije svega, odnose na:

- dugotrajnu izradu planskih dokumenata u prelaznom periodu do donošenja Plana generalne regulacije
- nekvalitetne ekonomsko – tržišne projekcije u važećim planskim dokumentima;
- prenamjenu poljoprivrednog zemljišta;
- proširenje građevinskog područja;
- neuspostavljeni informacioni sistem i dokumenacionu osnovu o prostoru;
- nedostatak ažurnih podloga za izradu planske dokumentacije;

U tom cilju, u narednom periodu, neophodno je:

- kompletiranje digitalnog katastra nepokretnosti i uspostavljanje katastra podzemnih instalacija
- unaprijediti administrativne kapacitete urbanističko – građevinske inspekcije;
- uspostaviti informacioni sistem o prostoru u cilju efikasnijeg uređenja prostora;
- sprovesti legalizaciju objekata;
- donijeti Državne smjernice razvoja arhitekture;
- inkorporirati Novu urbanu agendu u nacionalno zakonodavstvo, urbanističku i planersku praksu;
- podsticati ravnomjerni ekonomski razvoj;
- stvoriti uslove za jačanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije (Lisabonski ugovor, drugi evropski dokumenti koji se odnose na prostorno planiranje);
- težiti da se što veće površine poljoprivrednog zemljišta privedu osnovnoj namjeni odnosno poljoprivrednoj proizvodnji;
- obezbijediti stručno usavršavanje kadrova;

3. UTICAJ SEKTORSKIH POLITIKA NA OBLAST PLANIRANJA I AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE

Sektorske politike moraju biti usklađene, što pretpostavlja međusobnu usklađenost zakonodavstva i strateških dokumenata, te permanentnu koordinaciju i komunikaciju pri izradi i sprovođenju propisa. U ovom dijelu dat je prikaz sektorskih politika u mjeri u kojoj iste imaju uticaj na politiku uređenja prostora.

3.1. Građevinarstvo

Stanje u oblasti građevinarstva

Ukupna vrijednost izvršenih građevinskih radova u Crnoj Gori u 2020. godini iznosila je 831 mil. EUR, što je za 5,7% manje u odnosu na 2019. godinu. Vrijednost izvršenih građevinskih radova na zgradama iznosila je 385 mil. eura, dok je na ostalim građevinama iznosila 446 mil. eura. Ukupan broj završenih stanova 3.356. Od toga privredna društva su izgradila 1.194, a broj stanova izgrađen u sektoru domaćinstva iznosi 2.162.¹

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u I kvartalu 2021. godine manja je za 0,8% u odnosu na I kvartal 2020. godine, dok je za 20,1% manja u odnosu na IV kvartal 2020. godine.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u II kvartalu 2021. godine manja je za 1,8% u odnosu na II kvartal 2020. godine, dok je za 1,2% veća u odnosu na I kvartal 2021. godine.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u III kvartalu 2021. godine manja je za 7,5% u odnosu na III kvartal 2020. godine, dok je za 7,1% veća u odnosu na II kvartal 2021. godine.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u četvrtom kvartalu 2021. godine manja je za 7,9% u odnosu na četvrti kvartal 2020. godine, dok je za 6,3% veća u odnosu na treći kvartal 2021. godine.

Tabela: Indikatori u oblasti građevinarstva

INDIKATORI	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ukupan doprinos građevinarstva U BDP-u(%)	4,6	3,7	3,4	3,8	5,6	6,6	5,9	6,2	6,2
Broj zaposlenih u građevinarstvu (%)	5,0	4,9	5,2	5,3	5,7	5,9	6,3	6,9	6,3
Vrijednost izvršenih radova u hiljadama EUR	257 888	262 183	351 834	362 447	453 652	651 364	801 798	880 996	831 000

NAPOMENA: Podaci za 2021. god. još nijesu objavljeni.

Strategijski okvir

Ministarstvo ekologije prostornog planiranja i urbanizma započelo je aktivnosti na izradi Programa razvoja građevinarstva Crne Gore za period 2022- 2025.godine.

Program razvoja građevinarstva treba da stavi akcenat na tri prioriteta koji treba dodatno da se unaprijede i to:

- zakonska regulativa,
- radna snaga i
- industrija građevinskih materijala.

¹ Izvor podataka MONSTAT

Propisi u oblasti građevinarstva usvojeni/donešeni u 2021. godini

Zakoni:

- Predlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o građevinskim proizvodima - potpuno usaglašavanje sa Regulativom 305/2011 Evropskog Parlamenta i Savjeta o utvrđivanju harmonizovanih uslova za stavljanje na tržište građevinskih proizvoda i prestanku važenja Direktive savjeta 89/106.

Uredbe:

- Uredba o izmjeni uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 116/20);
- Uredba o izmjeni uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave ("Službeni list Crne Gore", broj 116/20).

Pravilnici:

- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o tehničkim zahtjevima za zidane konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", broj 71/21);
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o tehničkim zahtjevima za aluminijumske konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", broj 71/21)
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o tehničkim zahtjevima za čelične konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", broj 71/21);
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o tehničkim zahtjevima za spregnute konstrukcije od čelika i betona ("Službeni list Crne Gore", broj 71/21);
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o tehničkim zahtjevima za drvene konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", broj 71/21);
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o tehničkim zahtjevima za betonske konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", broj 71/21);

Građevinske dozvole i upotrebne dozvole

U Ministarstvu se vrše poslovi izdavanja građevinskih dozvola za složene inženjerske objekte, shodno čl. 181 i 183 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i upotrebni dozvola za složene inženjerske objekte, shodno članu 190, kao i upotrebni dozvola za objekte shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

U periodu od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine, **izdato je 8 građevinskih dozvola**, 3 zahtjeva za izdavanje građevinskih dozvola je odbijeno.

U istom periodu izdato je **33 upotrebne dozvole**, imenovano 5 vršioaca tehničkog pregleda izgrađenih objekata, 4 zahtjeva za izdavanje upotrebne dozvole su odbijena, dok je kod 3 predmeta postupak obustavljen.

Takođe, donijeto je jedno dopunsko rješenje građevinske dozvole i jedno rješenje o ispravci greške.

Građevinske dozvole na nivou lokalnih samouprava

U periodu od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine, na nivou lokalnih uprava nije izdata nijedna građevinska dozvola shodno članu 238 Zakona u planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19), u kome postupci započeti do dana stupanja na

snagu zakona u kojem nije donijeta pravosnažna odluka okončaće se po zakonu koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka tj. Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. list Crne Gore“ br. 51/08, 40/10, 34/11, 35/13 i 33/14). (Opština Tuzi nije dostavila podatke za IV kvartal 2021. godine).

Upotrebne dozvole na nivou lokalnih samouprava

U periodu od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine, na nivou lokalnih uprava ukupno je izdata 91 upotrebna dozvola shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19), u kome za objekat koji se gradi odnosno koji je izgrađen na osnovu građevinske dozvole izdate do dana stupanja na snagu zakona, na izdavanje upotrebne dozvole, primjenjuju se odredbe Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“ br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14). (Opština Tuzi nije dostavila podatke za IV kvartal 2021.godine).

Slobodan pristup informacijama

U izvještajnom periodu ovom direktoratu su podnijeta 53 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Od ukupnog broja primljenih zahtjeva 30 je usvojeno, 2 zahtjeva je odbijeno, 4 zahtjeva su u jednom dijelu usvojena, a u drugom odbijena. Donijeta su 2 obavještenja shodno članu 26 Zakona o slobodnom pristupu informacijama i 15 zahtjeva je proslijeđeno na nadležnost drugim organima. Na prvostepena rješenja o slobodnom pristupu informacijama nije bilo izjavljenih žalbi.

Drugostepeni postupci

Ovom organu izjavljeno je 9 žalbi na prvostepena rješenja lokalnih samouprava, koja se odnose na odbijanje zahtjeva za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova - član 74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20).

U jednom predmetu žalba je usvojena, 3 žalbe su odbijene i potvrđeno rješenje prvostepenog organa, 4 žalbe su proslijeđene drugim organima i jedna je prenešena u 2022.godinu. Upravnom sudu Crne Gore podnijete su 3 tužbe na drugostepena rješenja. Dvije tužbe su usvojene i po istima je drugostepeni organ izmijenio rješenje, dok je jedan u radu kod Upravnog suda Crne Gore.

Upravni sporovi

Pregled upravnih sporova u 22 predmeta koji su pred Upravnim sudom Crne Gore u toku 2021. godine, postupljeno je na sljedeći način:

- 7 tužbi je odbijeno i potvrđena su rješenja ovog Ministarstva;
- 1 predmet je obustavljen zbog odustanka tužioca;
- u ponovnom postupku, postupajući po presudi Upravnog suda, ovo ministarstvo je donijelo jedno rješenje kojim je odbijen zahtjev za izdavanje građevinske dozvole;
- u ponovnom postupku, postupajući po presudi Upravnog suda, ovo ministarstvo je donijelo **jedno** rješenje kojim je izdata građevinska dozvola;
- 4 predmeta koja su vraćena na ponovni postupak tj. tužba tužioca je usvojena, su u toku;
- u 9 predmeta Upravni sud nije donio presudu i to za **jedan** predmet u kojem je drugostepeni organ odlučivao po žalbi na rješenje Tržišne inspekcije, 6 predmeta za koje su tužbe pokrenute u 2020.godini i za 2 predmeta za koje su tužbe pokrenute iz ranijih godina.

Takođe, **dva** postupka su, na zahtjev tužioca, pokrenuta pred Vrhovnim sudom Crne Gore za preispitivanje presude Upravnog suda Crne Gore, od čega za **jedan** zahtjev nije donijeta presuda, a u vezi sa drugim zahtjevom, predmet je vraćen Upravnom sudu na ponovni postupak i odlučivanje, u kojem je Upravni sud usvojio tužbu tužioca i poništio rješenje ovog ministarstva i vratio predmet ovom ministarstvu na ponovni postupak i odlučivanje, u kojem je postupak u toku.

Presudom Vrhovnog suda Crne Gore jedan predmet iz 2020.godine, vraćen je Upravnom sudu na ponovni postupak i odlučivanje, o čemu ovo ministarstvo nije dobilo obavještenje od Upravnog suda Crne Gore.

Ostale upravne aktivnosti

U izvještajnom periodu Direktor za građevinarstvo je pripremio 29 mišljenja koja se odnose na implementaciju Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, 59 dopisa/mišljenja iz djelokruga rada Direktorata i 1 zahtjev je proslijeđen nadležnom organu.

Dato je i 5 mišljenja na zakone i druga dokumenta koja su pripremale druge institucije i 2 mišljenja u vezi implementacije Zakona o građevinskim proizvodima.

Takođe, Direktor je dao i 3 mišljenja na Odluke o komunalnim taksama lokalnih samouprava za opštine Danilovgrad, Petnjica i Tivat.

U Direktoratu za građevinarstvo vrši se imenovanje tijela za ocjenu i provjeru postojanosti svojstava građevinskih proizvoda u skladu sa Zakonom o građevinskim proizvodima („Službeni list Crne Gore“, br. 18/14 i 51/17). U izvještajnom periodu podnijet je jedan zahtjev za imenovanje tijela za ocjenu i provjeru postojanosti svojstava građevinskih proizvoda, shodno članu 32 i 33 Zakona o građevinskim proizvodima i isti je prenijet u 2022.godinu.

Pristupačnost objekata za lica sa invaliditetom

Na sjednici Vlade Crne Gore od 27. decembra 2018. godine (Zaključak Vlade Crne Gore br. 07-6223 od 17. januara 2019.godine) donijet je drugi po redu Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti, kojim je definisano deset objekata za prilagođavanje i to: zgrada Predsjednika Crne Gore, zgrada Vlade Crne Gore, Administrativna zgrada državnih organa-zgrada Vektre Podgorica, zgrada Ministarstva prosvjete Podgorica, zgrada Ministarstvo održivog razvoja i turizma Podgorica, zgrada Direkcija za saobraćaj Podgorica, zgrada Ministarstva kulture na Cetinju, Stara zgrada Vlade u Podgorici, zgrada državnih organa Mojkovac u Mojkovcu i zgrada Uprave carina u Podgorici.

Za realizaciju AP zadužene su Uprava javnih radova i Uprava za imovinu.

U cilju prilagođavanja objekata licima sa invaliditetom, shodno Akcionom planu 2018, *Uprava za imovinu* izvela je radove na objektima Administrativne zgrade državnih organa–Zgrada “Vektre”, zgrade Ministarstva prosvjete i Ministarstva održivog razvoja i turizma. Radovi na prilagođavanju objekta Vlade Crne Gore su u toku.

Navedenim Akcionim planom *Uprava javnih radova* zadužena je za izradu tehničke dokumentacije (izrada i revizija Glavih projekata) za prilagođavanje slijedećih objekata:

- Zgrada Predsjednika Crne Gore u Podgorici
- Stara zgrada Vlade u Podgorici

- Uprava carina u Podgorici
- Zgrada državnih organa u Mojkovcu
- Zgrada Direkcije za saobraćaj u Podgorici
- Zgrada Ministarstvo kulture na Cetinju.

Izrada i revizija Glavnih projekata prilagođavanja završena je za slijedeće objekte:

- Stara zgrada Vlade u Podgorici
- Uprava carina u Podgorici
- Zgrada državnih organa u Mojkovcu
- Zgrada Direkcije za saobraćaj u Podgorici
- Zgrada Ministarstvo kulture na Cetinju

Za objekat Zgrada Predsjednika Crne Gore urađeno je Idejno rješenje i dostavljeno Upravi za katastar i državnu imovinu kao korisniku na saglasnost. Dopisom od 24. 09. 2021. godine Uprava za katastar i državnu imovinu je obavijestila upravu javnih radova, da je za predmetni objekat potrebno pribaviti mišljenje od Uprave za zaštitu kulturnih dobara, u interesu očuvanja i zaštite eventualnih kulturnih vrijednosti predmetnog objekta. Nakon dobijanja mišljenja i saglasnosti na Idejno rješenje pristupiće se izradi Glavnog projekta. Prolongiranje rokova za izradu projektne dokumentacije nastupilo je usljed usaglašavanja idejnog rješenja i pribavljanja saglasnosti na isto od strane korisnika objekta.

3.2 Ekologija

Zaštita prirode

U 2021. godini proglašena su tri morska zaštićena područja u Crnoj Gori čime je zaokružen proces uspostavljanja prvih zaštićenih područja u moru.

U tom smislu, Vlada Crne Gore donijela je:

- **Odluku o proglašavanju zaštićenog područja Park prirode „Platamuni“** (22. aprila 2021. godine). Ukupna površina parka prirode iznosi 1.087 ha. Administrativno se nalazi na teritoriji opštine Kotor (katastarske opštine Krimovice, zagora i Glavatičići)
- **Odluku o proglašavanju zaštićenog područja Park prirode „Katič“** (16. septembra 2021. godine). Ukupna površina parka prirode iznosi 2744 ha. Administrativno se nalazi na teritoriji opštine Budva (katastarske opštine Reževići, Petrovac i Buljarica II) i opštine Bar (katastarske opštine Buljarica, Mišići i Sutormore).
- **Odluku o proglašavanju zaštićenog područja Park prirode „Stari Ulcinj“** (29. decembar 2021. godine). Ukupna površina parka prirode iznosi 929 ha. Administrativno se nalazi na teritoriji opštine Bar (katastarske opštine Kunje) i opštine Ulcinj (katastarske opštine Kruče, krute ulcinjske i Ulcinj).

Takođe, Vlada Crne Gore je na sjednici od 30. jula 2021. godine donijela i **Odluku o stavljanju pod preventivnu zaštitu lokaliteta „Spopot“ i „Dražin Vrt“**.

Na ovaj način se **površina zaštićenih područja u Crnoj Gori uvećava za 4.764 ha**, a ispunjene su i važne obaveze definisane u okviru zaštitnih mjerila za Poglavlje 27, kao i iz brojnih nacionalnih strateških dokumenata.

U okviru projekta „Primjena ekosistemskog pristupa u Jadranskom moru kroz planiranje namjene morskog područja“ – projekat GEF Adriatic, koji implementiralo Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u saradnji s Programom Ujedinjenih nacija za životnu sredinu, rezultiralo je revizijom i unaprjeđenjem programa monitoringa morske sredine shodno Integrisanom programu monitoringa i procjene stanja morske sredine (IMAPa) Barselonske konvencije koji se zasniva na ekosistemskom pristupu, kao i bazom podataka, analizama i analitičkim podlogama za izradu Plana područja mora, shodno Direktivi o planiranju područja mora i Protokolu o integralnom upravljanju obalnim područjem.

Propisi usvojeni/donešeni u 2021. godini

Tokom 2021. godine donešeni su sledeći propisi:

- *Uredba graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti emisija za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumorovanja i načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje („Sl. list CG“ broj 129/21) - Ovim je pored pravilnika koji su donijeti 2020. godine, obezbijeđena potpuna implementacija Zakona o industrijskim emisijama;*
- *Pravilnik o izmjeni Pravilnika o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke („Sl. list CG“ broj 94/21);*
- *Pravilnik o izmjeni Pravilnika o obrascu integrisane dozvole („Sl. list CG“ broj 60/21);*
- *Pravilnik o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost („Sl. list CG“ broj 37/21);*
- *Pravilnik o listi klasifikovanih supstanci („Sl. list CG“ broj 52/21);*
- *Pravilnik izmjenama Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN („Sl. list CG“ broj 117/21);*

Takođe, Vlada Crne Gore je u toku 2021 godine usvojila sledeće tematske akte:

- *Završni Izveštaj o sprovođenju Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2017-2020. godina, sa Izveštajem o realizaciji Akcionog plana za 2020. godinu;*
- *Nacionalni plan za implementaciju Minamata konvencije o živi sa Akcionim planom 2022-2022 sa Minamata incijalnom procjenom;*
- *Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori za 2020. godinu;*
- *Program monitoringa životne sredine Crne Gore za 2021. godinu;*
- *Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za sprovođenje Programa zaštite od radona za period 2019-2020. godina;*
- *Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije upravljanja hemikalijama 2019-2022. godina, za 2020. godinu;*
- *Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Nacionalnog plana implementacije Stokholmske konvencije 2019-2023, za 2019. i 2020. godinu;*
- *Izveštaj o poslovanju Fonda za zaštitu životne sredine za period mart - decembar 2020. godine;*
- *Predlog programa rada i Finansijski plan Fonda za zaštitu životne sredine za 2021. godinu;*
- *Program rada i Finansijskog plana D.O.O. „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“- Podgorica za 2021. godinu-*

U okviru redovnog izvještavanja o emisijama zagađujućih materija u vazduh izrađen je **inventar emisija zagađujućih materija na nacionalnom nivou**, koji je dostavljen evropskoj mreži za izvještavanje u životnoj sredini (EIONET)

Intenzivirane su aktivnosti na sprovođenju projekta „**Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje**” u saradnji sa Svjetskom bankom. U prethodnom periodu, u skladu sa ugovorom, nastavljeno je sa izvozom grita sa lokacije brodogradilišta Bijela budući da su obezbijeđene neophodne dozvole za izvoz otpada, kao i za izvoz kontaminiranog zemljišta.

Završeni su radovi na remedijaciji flotacionog jalovišta „Gradac“ i na deponiji pepela i šljake „Maljevac“.

Kada je riječ o lokaciji KAP, završene su aktivnosti na geodetskom snimanju i geološko-geotehničkom snimanju bazena crvenog mulja i deponije čvrstog otpada i u toku je priprema preostale tehničke dokumentacije (Glavni projekat, ESIA/EIA dokumentacija i sl.).

Takođe, postignut je napredak u vezi sa uspostavljanjem mehanizma za stvaranje i održavanje kvalitete baze podataka (registra) otpada.

Kako je Protokol o registrima ispuštanja i prenosa zagađujućih materija ratifikovan u julu 2017, obaveza Crne Gore na osnovu Regulative (EC) No 166/2006 (EPRTR) je uspostavljanje i precizno definisanje katastra zagađivača (PRTR) sa bazom podataka o emisijama zagađivača, kako bi se na efikasan način obezbijedio pristup javnosti informacijama o životnoj sredini.

U tom smislu Ministarstvo je dostavilo pismo podrške za regionalni projekat „Enhancing PRTRs for Sustainability: ispunjavanje obaveza E-PRTR, IED i PRTR protokola“, kroz koji je u decembru 2021. urađena Nacionalna procjena pravnih, institucionalnih i tehničkih potreba, kao i potreba izgradnje kapaciteta, u cilju uspostavljanja registra zagađivača.

Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži kontaminirane polihlorovane bifenilime (PCB) u Crnoj Gori je projekat koji implementira kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u saradnji sa Ministarstvom sredstvima Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i projektnih partnera (Crnogorski elektrodistributivni sistem – CEDIS, UNIPOM /KAP, Luka Bar, Rudnik uglja Pljevlja, Port of Adria, Zeljeznica Crne Gore itd.). Cilj projekta je identifikacija, zbrinjavanje i trajno odstranjivanje opreme i PCB iz životne sredine čime će biti riješen značajan ekološki problem u državi. Projekat će trajati do kraja 2022. godine.

Upravljanje otpadom

U oblasti upravljanja otpadom, tokom 2021. godine, sprovodile su se sljedeće aktivnosti:

- Radovi na izgradnji transfer stanice u opštini Andrijevica.
- Revizija glavnih projekata za izgradnju reciklažnog dvorišta sa sortirnicom u opštini Berane i za sanaciju privremenog odlagališta komunalnog otpada na lokaciji „Zakršnica“ na teritoriji opštine Mojkovac;
- Izrađena Studija izbora lokacije za regionalni centar za obradu otpada u opštini Nikšić;
- Izrada Predstudije izvodljivosti za izgradnju regionalnog centra upravljanja otpadom u opštini Bijelo Polje koji će opsluživati opštine na sjeveru Crne Gore (Bijelo Polje, Berane, Pljevlja, Rožaje, Plav, Andrijevica, Petnjica, Gusinje, Mojkovac, Kolašin i Žabljak);
- U okviru IPA 2016 Snabdjevanje opremom za podršku sprovođenju i monitoringu upravljanja otpadom, obezbijeđena je oprema (1247 kontejnera i 11 presa) za opštinska komunalna preduzeća u Crnoj Gori;
- Nastavljena je realizacija višegodišnjih projekata koji se odnose na: selektivno sakupljanje otpada, upravljanje organskim otpadom (kompostiranje), upravljanje opasnim komunalnim otpadom i zabrane upotrebe plastičnih proizvoda za jednokratnu upotrebu;

- Izrada novog Zakona o upravljanju otpadom koji se planira donijeti u III kvartalu 2022. godine, kao i donošenje novog Državnog plana upravljanja otpadom.

Otpadne vode i vodosnabdijevanje

Investicione aktivnosti u 2021. godini u oblastima otpadnih voda i vodosnabdijevanja bile su svedene na nastavak aktivnosti koje su započete u prethodnom periodu i to:

- Nastavak aktivnosti po osnovu Ugovora za izgradnju kanalizacione mreže za naselja Kodra, Totoši, Bijela Gora, Donja Bratica u Ulcinju u dužini od 14,5 km u iznosu od 3,4 miliona €.
- Na osnovu projekta Unapređenje sistema upravljanja otpadnim vodama u Podgorici ukupna vrijednost projekta (PPOV, kolektorski sistem i sistem za tretman mulja) iznosi oko 50,35 miliona eura i planirano je da se finansira iz tri izvora: grant sredstva u iznosu od 10,15 miliona eura obezbijeđenih od strane Investicionog okvira za zapadni Balkan- WBIF; Ugovora o zajmu sa KfW bankom u iznosu od 35 miliona eura; sopstvenih izvora Glavnog grada Podgorice u iznosu oko 5,2 miliona eura. Utrošena sredstva u 2021 godini po osnovu projekta su 4,4 miliona eura. Status:
  - Komponente 1, 2, 3 (Izgradnja Postrojenja za tretman otpadnih voda, Postrojenja za tretman mulja i Postrojenja za spaljivanje mulja) - Priprema i podnošenje izvještaja o ocjeni tendera, ugovorno pregovaranje i priprema ugovornih dokumenata, dodjela ugovora;
  - Komponenta 4 (Izgradnja primarnog kolektora) – Privremeno prihvatanje radova i izdavanje potvrda o preuzimanju, period za prijavljivanje nedostataka, primanje radova i izdavanje dozvola za rad; Do sad su utrošena sredstva po ugovoru 5,4 miliona eura;
  - Komponenta 5 (Izgradnja cjevovodnog/pješačkog mosta) - Privremeno prihvatanje radova i izdavanje potvrda o preuzimanju, period za prijavljivanje nedostataka, primanje radova i izdavanje dozvola za rad; utrošena sredstva po ugovoru 1,9 miliona eura;
  - Komponenta 6 (Proširenje sekundarne mreže)-Privremeno prihvatanje radova i izdavanje potvrda o preuzimanju, period za prijavljivanje nedostataka, Primanje radova i izdavanje dozvola za rad; ukupno utrošena sredstva za lot 1 su 1,152 miliona eura, a za lot 2 su 1,5 miliona eura;
  - Komponenta 7 (Unaprijeđenje upravljanja otpadnim vodama u vinariji 13 jul Plantaže) – Priprema tenderske dokumentacije;
  - Komponenta 8 (Proširenja kanalizacione mreže Faza II i III) - Priprema nacrtu glavnih projekata.
- Nastavak aktivnosti na realizaciji projekta „Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Bijelo Polje“. Nacrt tenderske dokumentacije je pripremljen i dostavljen Evropskoj investicionoj banci 3. decembra 2021. godine. Nakon usaglašavanja dokumenta sa Evropskom investicionom bankom slijedi objava javnog poziva. Procijenjena vrijednost projekta je 5.819.170,00 €, od čega je 2.970.000,00 € obezbijeđeno iz WBIF granta, a 2.849.170,00 € iz kredita Evropske investicione banke.
- Ugovor za projektovanje i izvođenje radova na izgradnji glavnog kanalizacionog kolektora u Bijelom Polju, koji je finansiran iz IPA 2011, je formalno završen u martu 2021. godine.
- Nastavljene su aktivnosti na izgradnji cjevovoda za vodosnabdijevanje i prateće infrastrukture u ulicama Mojkovačka i Bajička-Cetinje u iznosu od 1.43 miliona €, finansiranog iz kreditnih sredstava Evropske investicione banke. Radovi su završeni u septembru 2021.

godine i u toku su aktivnosti na stvaranju preduslova za administrativno zaključenje faze izvođenja i primopredaju radova.

- Nakon raskida ugovora sa izvođačem radova na izgradnji PPOV Pljevlja, u toku je postupak pred komisijom za rješavanje sporova. Predstoji završetak preostalih radova na PPOV po završetku treće ponovljene tenderske procedure. Od Opštine Pljevlja smo informisani da je evaluacija u završnoj fazi.
- Započele su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije za rekonstrukciju i proširenje kanalizacione mreže u Pljevljima, od strane IPF konsultanta angažovanog preko WBIF-a.
- Nastavak aktivnosti na realizaciji projekta izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Kolašin. Projekat je kandidovan za finansiranje iz IPA sredstava i prošao je prvi krug selekcije za finansiranje kroz IPA 2022 program. U toku su aktivnosti na izradi preostale projektne i tenderske dokumentacije od strane konsultanata angažovanih kroz IPA projekat „Podrška u pripremi projekata u sektoru životne sredine“ (PPF). Takođe, važno je istaći da će ovog puta biti kandidovan i dio projekta u vezi sa unapređenjem vodosnabdijevanja u skladu sa Studijom izvodljivosti koja je u međuvremenu pripremljena i usaglašena, čime su stvoreni uslovi da i ovaj segment bude kandidovan. Kofinansiranje projekta je planirano iz Nacionalnog budžeta i kredita EIB-a, a prema Studiji procenti izvora finansiranja su 72 % IPA , 16.1 % grant države a 12 % kredit EIB-a.
- Nastavak aktivnosti na realizaciji projekta izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Rožaje. Projekat je kandidovan za finansiranje iz IPA sredstava i prošao je prvi krug selekcije za finansiranje kroz IPA 2022 program. U toku su aktivnosti na izradi preostale projektne i tenderske dokumentacije od strane konsultanata angažovanih kroz IPA projekat „Podrška u pripremi projekata u sektoru životne sredine“ (PPF). Kofinansiranje projekta je planirano iz Nacionalnog budžeta i kredita EIB-a, a prema Studiji procenti izvora finansiranja su 75% IPA , 13% grant države a 12% kredit EIB-a.
- Nastavak aktivnosti na realizaciji projekta izgradnje kanalizacione mreže u opštini Mojkovac. Projekat je kandidovan za finansiranje iz IPA sredstava i prošao je prvi krug selekcije za finansiranje kroz IPA 2022 program. U toku su aktivnosti na izradi preostale projektne i tenderske dokumentacije od strane konsultanata angažovanih kroz IPA projekat „Podrška u pripremi projekata u sektoru životne sredine“ (PPF). Kofinansiranje projekta je planirano iz Nacionalnog budžeta, u skladu sa pravilima za finansiranje IPA projekata 85% IPA 15% grant države.
- Nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta projektovanje i izgradnja postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda u Andrijevici u iznosu od 0,75 miliona eura. U završnoj fazi su građevinski radovi.
- Nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta projektovanje i izgradnja postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda u Petnjici u iznosu od 0,45 miliona eura . U završnoj fazi su građevinski radovi.
- Nakon završene evaluacije tenderskog postupka za izbor izvođača u okviru projekta „Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na jadranskoj obali – faza V, Ulcinj“ (2020.godina) ukupne investicione vrijednosti 20 mil.€ , u 2021.godini su započeti pregovori sa prvorangiranim ponuđačem. Projektom je planirana izgradnja i rekonstrukcija cca 90 km cjevovoda za vodosnabdijevanje, otpadne i atmosfere vode kao i izgradnja i rekonstrukcija 30 objekata vodovodne i kanalizacione infrastrukture (rezervoari, pumpne stanice ,izvorišta, prekidne komore, bunari) (sredstva za realizaciju projekta su u cjelosti obezbjeđena iz kredita KfW banke).
- Priprema projektne dokumentacije za projekat Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali – Bokokotorski zaliv (projekat koji je pozitivno ocijenjen od strane Upravnog odobro WBIF-a i Evropske komisije i za čiju realizaciju je dodijeljen grant u iznosu

od 8,96 miliona Eura bespovratnih sredstava) je izdvojena iz projektnog zadatka za Konsultanta za implementaciju Faze V.2 - Dugoročne mjere. To iz razloga kako bi se za ovaj projekat započelo sa tenderskom procedurom i izborom Izvođača, prije nego što je to određeno projektnim zadatkom Faze V.2. Konsultant je u završnoj fazi izrade konzervatorskog projekta za predmetni projekat. Revizija tehničkog dijela projektne dokumentacije je gotovo završena. U procesu je i priprema tenderskog dokumenta za izbor Izvođača za projektne mjere brzog tendera od strane Konsultanta.

- Procijenjena investiciona vrijednost (na osnovu urađenih glavnih projekata) projekta Vodosprijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali – Bokotorski zaliv iznosi 18,5 miliona eura. Planirano je da se navedeni projekat finansira iz grant finansijskih sredstava u iznosu od 8,9 miliona eura obezbijeđenih od strane WBIF-a, dok će se realizacija preostalog dijela projekta finansirati iz kreditnih sredstava KfW banke.

Regionalni vodovod Crnogorsko primorje

Krajem 2021. godine je završena izgradnja 3,2 km čeličnog cjevovoda DN 500, kojim je sprovedeno priključenje opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem. Ovim su se stekli uslovi da se omogući planirana isporuka do 200 l/s vode iz regionalnog vodovodnog sistema, i to 130 l/s za područje hercegnovske rivijere od Svete Nedjelje do Kumbora i 70 l/s za područje hercegnovske dijela poluostrva Luštica (nakon što Opština Herceg Novi sprovede planiranu izgradnju vodovodne infrastrukture na poluostrvu Luštica).

Takođe, u prvom kvartalu 2021. godine je sprovedena rekonstrukcija (zamjena) cca 100 m čeličnog cjevovoda DN 500, koji je značajno oštećen aktiviranjem klizišta na lokaciji Svinjišta u Budvi. Predmetno klizište je izazvalo značajnu štetu na lokalnoj saobraćajnici i na cjevovodu regionalnog vodovodnog sistema, pri čemu je za rekonstrukciju cjevovoda bilo neophodno sačekati rekonstrukciju saobraćajnice, koja je sprovedena u 2020. godini.

Regionalni vodovod je sklopio i ugovor o izgradnji cca 2,2 km cjevovoda DN 700 na dionici Prijedor – Lastva Grbaljska. U 2021. godini je izvršena nabavka cijevi i pripadajuće armature, a početak radova se očekuje početkom 2022. godine.

3.3 Stambena oblast

Socijalno stanovanje

Oblast socijalnog stanovanja je uređena Zakonom o socijalnom stanovanju ("Službeni list CG", broj 35/13). Navedenim zakonom utvrđeno je da je socijalno stanovanje stanovanje odgovarajućeg standarda koje se obezbjeđuje pojedincima ili domaćinstvima koja iz socijalnih, ekonomskih i drugih razloga ne mogu da riješe pitanje stanovanja.

Termin „socijalno stanovanje“ je međunarodno prihvaćen termin i predstavlja najšire poimanje državne podrške u stanovanju.

Koncept Zakona o socijalnom stanovanju zasniva se na tome da se zakonom definišu osnovni instituti socijalnog stanovanja, nadležnosti, preciziraju lica koja imaju pravo na rješavanje stambenog pitanja u skladu sa njim, definišu izvori finansiranja, definiše najširi dijapazon mogućnosti za razvoj socijalnog stanovanja, odnosno da se da zakonski okvir pomoću koga se u sistem socijalnog stanovanja može uključiti veliki broj učesnika, radi omogućavanja rješavanja stambenih potreba svih lica, odnosno domaćinstva koja ne mogu riješiti stambenu potrebu.

Prema raspoloživim podacima jedinice **lokalne samouprave u Crnoj Gori raspoložu sa nešto manje od 2000 stanova za socijalno stanovanje**. S tim u vezi, neophodno je uvesti princip

održivosti stambenog fonda koji pretpostavlja uvođenje troškovnog pristupa pri određivanju visine zakupnine, u cilju obezbjeđenja materijalne osnova za rješavanje stambenih pitanja narednih generacija. Preporuka državnog programa socijalnog stanovanja je razvoj projekata na sjeveru Crne Gore, u cilju smanjivanja migracije iz sjevernih opština u južni i središnji region Crne Gore.

Shodno Zakonu, lokalni program socijalnog stanovanja donose jedinice lokalne samouprave na period od godinu dana, uz prethodnu saglasnosti Ministarstva. Cilj donošenja lokalnih programa jeste razrada politika kroz konkretne projekte inicirane i podržane od strane države i jedinica lokalne samouprave. Program identifikuje projekte koji će se implementirati u narednom periodu i za koje su djelimično ili u potpunosti obezbijeđena sredstva.

Međutim, zbog trenutne situacije izazvane pandemijom Covida 19, prihodi lokalnih samouprava, a i države, su u prethodne dvije godine značajno umanjeni, pa je i planiranje projekata izgradnje stanova kojima bi se rješavalo stambeno pitanje, kako lica u stanju socijalne potrebe, tako i svih onih lica koja iz ekonomskih ili drugih razloga ne mogu samostalno da riješe svoje stambene potrebe. Takođe, revizija dodijeljenih stambenih jedinica je bila otežana, upravo zbog mjera donešenih protiv širenja pandemije, odnosno u svrhu zaštite zaposlenih i korisnika stambenih jedinica, pa se revizija - terenski obilazak, vršio samo u neophodnim situacijama.

Zbog gore navedenih razloga, lokalne samouprave u protekle dvije godine, nijesu bile ažurne u donošenju lokalnih programa za socijalno stanovanje, odnosno i u 2020. i u 2021. godini su samo tri lokalne samouprave donijele lokalne programe za socijalno stanovanje.

Ono što većina lokalnih samouprava još uvijek nije riješilo, to je vlasnička struktura i stvaran broj stambenih objekata namijenjenih za socijalno stanovanje, a što je osnov za implementaciji utvrđenih zakonskih obaveza. Zato za naredni period i dalje ostaje obaveza jedinicama lokalne samouprave da pristupe utvrđivanju vlasničke strukture i broja stambenih objekata za socijalno stanovanje kojima raspolaže svaka jedinica lokalne samouprave. Nakon toga se može pristupiti izradi procjene i analize stambenih potreba na teritoriji svake opštine, sa posebnim osvrtom na stambene potrebe prioritarnih ciljnih grupa, ali i drugih ciljnih grupa koje svaka pojedina opština targetira imajući u vidu potrebe lokalnog stanovništva.

Stambeno pitanje nije samo pitanje izgradnje stambenih objekata, već takođe obuhvata društvenu infrastrukturu (kulturni centri, biblioteke, stadioni, itd.), što je važan element u socijalnom uključivanju i u rješavanju otuđenosti, koje je posebno rasprostranjeno u velikim urbanim sredinama. S tim u vezi, neophodno je uključiti socijalno stanovanje u sistem prostornog planiranja.

Projekat rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima – Projekat 1000+ IV faza

Projekat rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima - Projekat 1000plus“ predstavlja projekat socijalnog stanovanja za građane sa srednjim i nižim primanjima koja na tržištu ne mogu riješiti stambenu potrebu. Projekat se sprovodi na državnom nivou i rezultat je saradnje Vlade Crne Gore i Banke za razvoj Savjeta Evrope – CEB.

U izvještajnom periodu počela je implementacija IV faza ovog projekta.

U IV fazi realizacije projekta, Vlada Crne Gore je kroz kreditni aranžman sa CEB-om obezbijedila 10 miliona EUR, a ukupna vrijednost projekta iznosi 20 miliona EUR. Udio kredita kod CEB-a 50%, komercijalnih banaka 50%, i kao i prethodno realizovanoj fazi, učešće građana nije obavezno. Dugoročni krediti će se dodjeljivati uz subvencioniranu fiksnu kamatnu stopu od 2,99% na godišnjem nivou, na period do 20 godina.

U svim fazama Projekta, pa i u ovoj, uspostavljena je efikasna organizaciona struktura, koja uključuje koordinaciju nadležnih institucija: Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Jedinice za implementaciju Projekta-Procon doo, i

Projektnog odbora. Po objavljenom Javnom pozivu za raspodjelu vaučera za fizička lica, zahtjeve za učešće u Projektu je podnijelo 770 fizičkih lica. Kroz prethodne četiri dodjele uručena su 462 vaučera, od toga 191 vaučer licima koje pripadaju prioritnim grupama i 271 vaučer ostalim ciljnim grupama. Do kraja 2021. godine 144 lica koja spadaju u prioritne ciljne grupe realizovale su vaučere odnosno riješile stambeno pitanje, i to:

- Samohrani roditelji - 71;
- Licima sa invaliditetom 9;
- Porodičnim domaćinstvima čiji je član lice sa invaliditetom 11;
- Porodičnim domaćinstvima sa djecom sa smetnjama u razvoju 3;
- Mladima koji su bili djeca bez roditeljskog staranja 1;
- Žrtvama nasilja u porodici 3;
- Zaposlenima u javnom zdravstvu 46.

Takođe je 48 porodica koje spadaju u ciljnu grupu mladi bračni parovi riješilo stambenu potrebu.

Odlukom o bližim kriterijumima i postupku dodjele dugoročnih kredita fizičkim licima radi obezbjeđenja stana, odnosno stambenog objekta za socijalno stanovanje definisani su prioriteti u ostvarivanju prava na rješavanje stambene potrebe dodjelom vaučera za kupovinu stambenog objekta i to: samohrani roditelji, odnosno staratelji, lica sa invaliditetom, porodična domaćinstva čiji je član lice sa invaliditetom, porodična domaćinstva sa djecom sa smetnjama u razvoju, mladi koji su bili djeca bez roditeljskog staranja, zaposleni u ustanovama koje obavljaju zdravstvenu djelatnost u javnom sektoru i žrtve nasilja u porodici.

Nakon raspodjele vaučera navedenim licima, vaučeri se, shodno Odluci, raspodjeljuju sljedećim ciljnim grupama prema navedenim udjelima:

- 40% korisnicima čiji je član porodičnog domaćinstva zaposlen u javnom sektoru,
- 30% bračnim supružnicima kod kojih oba supružnika imaju do 35 godina života i
- 30% ostalim korisnicima.

I u ovoj fazi su obezbijeđeni najpovoljniji uslove za građane Crne Gore:

- najpovoljnija fiksna kamatna stopa 2.99%;
- obrada kredita 0.3%;
- period otplate kredita do 240 mjeseci;
- učešće u kupoprodajnoj vrijednosti nekretnine nije obavezno;
- kupoprodajna cijena m² neto korisne površine stambenog objekta ne može biti veća od 1.100,00 eura;
- kroz saradnju sa Notarskom komorom CG obezbijeđen je popust od 50% na notarske usluge.

Bespravna gradnja

Rješavanja problema bespravne gradnje predstavlja jedan od osnovnih uslova za očuvanje prostornih potencijala, prostorni razvoj i zaštitu prostora. Za Crnu Goru, kao i za sve teritorijalno male države, svako trajno narušavanje prostora bespravnom gradnjom, izaziva neotklonjive, štetne posljedice. Uzroci bespravne gradnje su veoma različiti ali se mogu svesti na neke osnovne, prije svega tu je stambena politika koja je još u razvoju, loša planska regulacija, slaba inspeksijska kontrola i kaznena politika kao i loša ekonomska situacija.

Inspeksijski nadzor trebalo bi da djeluje preventivno na sve korisnike prostora, posebno na potencijalne počinioc nezakonitih postupanja, što uključuje i stručna lica koja se bave projektovanjem i izgradnjom objekata, koja su, u ranijem periodu, bili učesnici u izvršenju krivičnog djela bespravne gradnje projektovanjem bez dostavljenih UTU-a i izgradnjom objekata bez prijave građenja— radi čega predstavlja značajnu fazu sistema uređenja prostora, jer bi se sa tim nadzorom

trebalo obezbjediti zakonito donošenje i sprovođenje planskih dokumenata i izgradnja objekata. Stoga se inspekcijski nadzor mora obavljati kontinuirano, efikasno i efektivno, u skladu sa zakonom i u punom kapacitetu nadležnih inspekcija odnosno, urbanističko građevinska inspekcija mora se pojačati kadrovima koji su arhitektonske ili građevinske struke. Takođe se mora raditi na obučavanju ovih kadrova za obavljanje inspekcijskih poslova u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata i Zakonom o inspekcijskom nadzoru.

Evidentno je da se kaznena politika u dijelu bespravne gradnje ne sprovodi u dovoljnoj mjeri. Otežano je sprovođenje postupaka oduzimanja licenci ovlašćenim inženjerima od strane urbanističko građevinske inspekcije a i primjena krivičnog zakonika od strane sudstva se svodi na presude kojima se optuženi za krivično djelo bespravne gradnje osuđuje uslovnom kaznom uz mjeru dobrotvornog rada ili plaćanja manje novčane kazne. Pri tome izostaje kontrola nadležnih organa u slučaju ponavljanja istog djela odnosno ako okrivljeni nastavi sa izgradnjom bespravnog objekta.

Napominjemo da je evidentno da je bespravna gradnja najviše izražena u centralnoj i primorskoj regiji, dakle u ekonomsko najrazvijenijim djelovima države.

Legalizacija bespravnih objekata

U cilju realizacije opredjeljenja Crne Gore za uključivanje u evropske integracije, potrebno je stvoriti uslove za primjenu normativa i standarda Evropske unije, te se u tom smislu pristupilo formulisanju i implementaciji politike legalizacije bespravnih objekata u kontekstu politike planiranja prostora ali i politike stanovanja. Crna Gora se dugi niz godina suočava sa pitanjem bespravne gradnje. Broj objekata izgrađenih suprotno propisima još uvijek nije utvrđen. Razlog za to je ne saradnja Uprave za katastar i državnu imovinu Crne Gore sa ovim ministarstvom. I pored mnogih dopisa i molbi za saradnju u dijelu evidencije bespravnih objekata kao i povlačenja katastarskih podataka na 3D orto foto snimak koji se nalazi na sajtu ovog ministarstva nikad nismo dobili odgovore kao ni tražene podatke. Podaci o broju bespravnih objekata su neophodni za sprovođenje Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata u dijelu legalizacije.

Budući da se radi o dugoročnom i veoma kompleksnom procesu, koji zahtjeva uključenost i punu angažovanost velikog broja subjekata, potrebno je uložiti značajne napore od strane svih učesnika da bi isti dao pozitivne rezultate.

Stupanjem na snagu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, 2017. godine započet je proces legalizacije bespravnih objekata dok je Izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata rok za podnošenje zahtjeva za legalizaciju, koji je ranije shodno zakonu bio devet mjeseci od dana stupanja na snagu, i istekao 16. jula 2018. godine produžen odnosno, data je mogućnost podnošenja zahtjeva za legalizaciju, bez prekluzije, što znači bez određivanja roka do kada se zahtjevi mogu podnositi. Potrebno je naglasiti da se vodi kontinuirana komunikacija sa jedinicama lokalne samouprave, koje su nosioci ovog procesa, sa ciljem sprovođenja zakona na efikasan način.

Shodno Zakonu legalizovati se mogu samo bespravni objekti koji se nalaze na orto foto snimku i koji su predviđeni planskim dokumentom, ili važećim ili Planom generalne regulacije Crne Gore, koji je državni planski dokument.

U skladu sa podacima dostavljenim od strane jedinica lokalne samouprave, podnijeto je preko 54000 zahtjeva.

Prema podacima od novembra 2021. godine, od oko 54053 podnijetih zahtjeva za legalizaciju na nivou države obrađeno je preko 48765 zahtjeva. Znači, obrađeno je preko 90% ukupnog broja zahtjeva, i cijesimo da je urađen značajan dio posla.

Od početka postupka legalizacije donijeto je 2142 rješenja o legalizaciji.

Od ukupnog broja obrađenih zahtjeva, donijeto je 7520 rješenja o prekidu postupka, od čega je u 2525 rješenja donijeto sa razloga neusklađenosti sa planovima a 286 rješenja o prekidu radi rješavanja imovinsko pravnih odnosa, dok za određeni broj slučajeva opštine nijesu dostavile detaljne podatke.

Shodno Zakonu, rješenje o legalizaciji, se može donijeti za bespravni objekat koji se nalazi na orto foto snimku i koji je izgrađen u skladu sa osnovnim urbanističkim parametrima ili smjernicama, važećeg planskog dokumenta donesenog do stupanja na snagu ovog zakona, odnosno planskog dokumenta donijetog shodno Zakonom propisanoj proceduri. Ali ukoliko to nije slučaj, postupak se prekida do donošenja Plana generalne regulacije Crne Gore. Takođe, uslov za donošenje rješenja o legalizaciji su riješeni imovinsko pravni odnosi na objektu i zemljištu na kome je objekat izgrađen tako da je to takođe jedan od razloga za prekid postupka.

Nakon rješavanja prethodnog pitanja, odnosno donošenja planske dokumentacije ili rješavanja imovinsko pravnih odnosa postupci će se nastaviti.

Prema prikupljenim podacima, obračunat je i naplaćen dio prihoda od naknade za komunalno opremanje za bespravne objekte: **u budžete jedinica lokalne samouprave je uplaćeno 4.603.041,82 € na ime ove naknade, dok je obračunati iznos 6.948.326,20 €.** Naime, naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, po zahtjevu vlasnika bespravnog objekta može da se se plaća jednokratno ili u jednakim mjesečnim ratama, na period od 10 ili 20 godina.

Shodno odredbama Zakona odnosno člana 169 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata jedinica lokalne samouprave je dužna da sredstva ostvarena od naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta za bespravne objekte i naknade za korišćenje prostora iz člana 168 ovog zakona, koristi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i za obezbjeđivanje alternativnog smještaja, u skladu sa ovim zakonom. Znači, sredstva prikupljena u procesu legalizacije će se ulagati u one prostore na kojima su izgrađeni bespravni objekti, u izradnju nedostajuće infrastrukture, objekata od javnog interesa. Krajnji cilj odnosno rezultat koji očekujemo je podizanje kvaliteta života građana i uređen i opremljen prostor.

Imajući u vidu broj podnijetih zahtjeva (preko 54000), činjenica je da je obrada i rješavanje istih predstavljala izazov za administracije na lokalnom nivou. Vodi se kontinuirana komunikacija sa jedinicama lokalne samouprave koje su nosioci ovog procesa, a takođe su tokom novembra ove godine odrađene i radionice, sa ciljem sprovođenja zakona na efikasan način. Sprovođenje Zakona o planiranju prostora i izgradnje objekata u dijelu legalizacije će rezultirati povećanjem prihoda budžeta opština, kroz naplatu naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, ali i kroz naplatu prihoda od poreza na nepokretnosti, kao i naknade za korišćenje prostora čije uvođenje je takođe u nadležnosti jedinica lokalne samouprave i ista će predstavljati njihov prihod. Ova sredstva će se koristiti za izgradnju nedostajuće infrastrukture u tim područjima, te rezultirati povećanju kvaliteta života tih ali i drugih područja.

Obaveza izrade orto foto snimka teritorije Crne Gore je takođe predviđena Zakonom. Orto foto snimak obezbjeđuje Ministarstvo a Uprava za nekretnine je dužna da izvrši preklapanje orto-foto snimka teritorije Crne Gore sa važećim digitalnim podlogama i učini ga dostupnim preko internet stranice - Geoportala jedinica lokalne samouprave, odnosno nadležnim organima lokalne uprave i Ministarstvu sa podacima sa kojima raspolaže.

Krajem 2018. godine snimanje teritorije Crne Gore je završeno i izvršena je primopredaja podataka orto foto snimanja teritorije Crne Gore od strane izvršioca posla.

Orto foto snimak je dostupan na veb sajtu Ministarstva od 11. juna 2019. godine, međutim pojavio se problem povlačenja katastarskih podloga te je otežan rad prilikom identifikacije objekata na istom.

Shodno Zakonu, podaci orto foto snimanja su dostavljeni Upravi za nekretnine, radi preklapanja orto-foto snimka teritorije Crne Gore sa važećim digitalnim podlogama i postavljanja na Geoportal Uprave za nekretnine, što je i izvršeno te se na Geoportalu može pristupiti orto-foto snimku preklopljenom sa katastarskim podlogama. Međutim na markicama koje su stavljene preko objekata ne postoji razlika između legalnih i nelegalnih objekata te je nemoguće samo na osnovu snimka utvrditi legalnost objekta što otežava rad jedinicama lokalne samouprave.

Sljedeći korak je ukrštanje podataka o podnijetim zahtjevima za legalizaciju sa podacima sa Geoportala, što će rezultirati evidencijom bespravnih objekata, što je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

Orto foto snimak odnosno podaci dobijenim snimanjem predstavljaju dokumentacionu osnovu za izradu plana generalne regulacije i značajan alat u procesu legalizacije, ali i postupku izgradnje i kontrole izgradnje objekata. Objekti koji se mogu identifikovati na snimku uzeće se u obzir pri izradi Plana generalne regulacije, a shodno njemu i legalizovati. Na osnovu baze podataka objekata, odnosno orto foto snimka kao svojevrsnog presjeka stanja u prostoru u datom trenutku, izvršiće se identifikacija objekata koji nijesu ušli u proces legalizacije i na iste će biti primijenjene mjere propisane zakonom, prvenstveno utvrđivanje plaćanja naknade za korišćenje prostora.

Naknadu za korišćenje prostora, shodno Zakonu dužan je da plaća vlasnik bespravnog objekta, za koji nije podniet zahtjev za legalizaciju i vlasnik bespravnog objekta za koji je donijeto rješenje o odbijanju zahtjeva za legalizaciju - do uklanjanja objekta. Naknadu utvrđuje i naplaćuje jedinica lokalne samouprave. Godišnja naknada za korišćenje prostora po m² bespravnog objekta može iznositi od 0,5% do 2,0% prosječne cijene građenja m² novoizgrađenog stambenog objekta u Crnoj Gori koju objavljuje organ uprave nadležan za poslove statistike, za godinu koja prethodi godini za koju se naknada utvrđuje, i utvrđuje je jedinica lokalne samouprave.

Podzakonska akta za sprovođenje odredbi zakona koje propisuju postupak legalizacije

Shodno članu 164 Zakona jedinice lokalne samouprave su obavezne da, uz prethodnu saglasnost Vlade, donesu podzakonska akta kojim će se propisati visina, uslovi, način, rokovi i postupak plaćanja naknade za urbanu sanaciju. U 2021. godini Vlada je dala saglasnost na Predloge odluka o naknadi za urbanu sanaciju za opštine: Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Cetinje, Danilovgrad, Herceg Novi, Kolašin, Plav, Plužine, Rožaje, Šavnik, Tivat, Ulcinj i Žabljak.

Opštine Budva i Petnjica nijesu dostavile na saglasnost Predlog odluke o naknadi za urbanu sanaciju.

Takođe, shodno članu 168 Zakona ministarstvo je u 2021. godini dalo saglasnost na podzakonska akta kojim se propisuju visina, način i kriterijumi plaćanja godišnje naknade za korišćenje prostora za bespravne objekte za opštine: Andrijevića, Bijelo Polje, Gusinje, Herceg Novi, Kolašin, Petnjica, Plužine, Pljevlja, Šavnik, Ulcinj i Žabljak.

Opštine Bar, Budva, Cetinje, Kotor i Tivat nijesu dostavile na saglasnost Predlog odluke o godišnjoj naknadi za korišćenje prostora za bespravne objekte.

Shodno članu 171 Zakona jedinice lokalne samouprave su obavezne da, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, donesu podzakonska akta kojim će se propisati bliži uslovi, način, postupak i kriterijumi za obezbjeđivanje alternativnog smještaja. Ministarstvo je u 2021. godini dalo saglasnost na Predloge odluka o obezbjeđivanju alternativnog smještaja za opštine: Andrijevića, Bijelo Polje, Budva, Gusinje, Herceg Novi, Kolašin, Kotor, Petnjica, Plav, Plužine, Pljevlja i Tuzi.

Opštine koje nijesu dostavile na saglasnost Predlog odluke o obezbjeđivanju alternativnog smještaja: Berane, Cetinje, Tivat i Ulcinj.

4. URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKA INSPEKCIJA

U izvještajnom periodu, od 01. 01. 2021. godine do 31. 12. 2021. godine, prvostepeni organ Direktorata za inspekcijske poslove i licenciranje Ministarstva, postupajući u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o upravnom postupku, kao i Zakonom o slobodnom pristupu informacijama,

- u postupcima pokrenutim po **zahtjevu stranke za slobodan pristup informacijama**, od strane 161 lica, primilo je **209 zahtjeva**, od kojih je 89 odbijeno, 113 usvojeno i 7 djelimično usvojeno;
- u postupcima pokrenutim po zahtjevu stranke koji se odnose na **postupak za izdavanje licence**, **primljeno je ukupno 392 zahtjeva**, od kojih je u 9 postupaka došlo do odustanka od zahtjeva, 37 zahtjeva je odbijeno, po zahtjevu stranke ukinuto je 6 rješenja, doneseno je 305 rješenja kojim je zahtjev usvojen, dok je 25 zahtjeva i dalje u radu.
- Podnešeno je **10 predloga za oduzimanje licence**, od kojih je 2 pokrenuto po službenoj dužnosti, a 8 po inicijativi, pri čemu je **donešeno 5 rješenja**, a 5 je i dalje u radu.
- Takođe, podnešena su 2 zahtjeva za stavljanje van snage rješenja, 1 za obavještenje o toku postupka, 3 za odlaganje izvršenja rješenja, 1 za ponavljanje postupka, 1 za izuzeće inspektora, 1 za prekid postupka, kao i 1 molba za skidanje oplate.
- U postupku vršenja inspekcijskog nadzora, koji se vodi po službenoj dužnosti i za slučaj kada je podnesena inicijativa, donešeno je:
  - 358 rješenja o zabrani građenja,
  - 18 rješenja o odbijanju prijave,
  - 74 rješenja o rušenju,
  - 1 rješenje o odbijanju podneska,
  - 4 rješenja o administrativnom izvršenju,
  - 19 rješenja o obustavi i prekidu postupka,
  - 6 rješenja o vraćanju u prvobitno stanje,
  - 4 rješenja o otklanjanju nepravilnosti,
  - 2 rješenja o pečaćenju,
  - 5 rješenja o zabrani urbanističko-tehničkih uslova,
  - 1 rješenje o zabrani upotrebe objekta,
  - 1 rješenje o sanaciji terena,
  - 2 rješenja za prinudno izvršenje,

- 2 rješenja o uklanjanju,
- 2 rješenja o dozvoljavanju izvršenja rušenja,
- 2 rješenja o preduzimanju mjera zaštite oko objekta,
- 1 rješenje o puštanju u probni rad,
- 5 rješenja o angažovanju sudskog vještaka geodetske struke,
- 2 rješenja o izuzeću inspektora.

Potrebno je napomenuti da je ovom organu podnešeno 1724 prijave na propisanim obrascima, i to:

- 763 prijave građenja objekta,
- 97 prijave uklanjanja objekta,
- 67 prijave rekonstrukcije,
- 641 prijave adaptacije objekta,
- 74 prijave izmjena revidovanog glavnog projekta,
- 31 prijave početka radova,
- 43 zahtjeva kojima je ministarstvo obavješteno da je došlo do odustanka i povlačenja prijave (osnovu kojih se ne donose upravni akti u smislu odlučivanja rješenjem po zahtjevu stranke, već se zapisnički konstatuje činjenično stanje da li je investitor ispunio uslov građenja).

Pred prvostepenim organom Direktorata, u 2021. godini, nije bilo po žalbi poništenih rješenja kada je predmet vraćen na ponovni postupak, a 1 rješenje je izmijenjeno od strane prvostepenog organa.

U izvještajnom periodu, od 01. 01. 2021. godine do 31. 12. 2021. godine, postupajući skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o inspekcijskom nadzoru, **drugostepeni organ ovog Direktorata:**

- Primilo je ukupno **160 žalbi na rješenja urbanističko-građevinskog inspektora**, od kojih je **42 usvojeno, 113 je odbijeno, a 5 je postupaka obustavljeno**, koje su riješene u zakonskom roku od 45 dana od dana prijema žalbe.
- vodio je **44 postupka pred Upravnim sudom Crne Gore kao tuženi**, od kojih su **2 tužbe odbijene, 3 tužbe usvojene**, dok su ostali sporovi u toku.
- podnijeto je **10 zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke**, od kojih je **7 odbijeno, 1 zahtjev je usvojen, a 2 zahtjeva su u toku pred tim sudom**.
- podnijeto je **5 tužbi Upravnom sudu Crne Gore na prvostepena rješenja ovog Ministarstva po osnovu odlučivanja o zahtjevima za izdavanje licence, od kojih su 4 tužbe usvojene, a 1 odbijena**.
- podnesena su **2 zahtjeva za ponavljanje postupka i oba su odbijena**.
- podnesen je **jedan predlog za odlaganje izvršenja rješenja i isti je usvojen**.

5. AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA I ORGANA DRŽAVNE UPRAVE NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE

5.1 Saobraćaj

Shodno podacima dobijenim od Uprave za saobraćaj, u toku 2021. godine završeni su radovi na rekonstrukciji puta Dinoša-Cijevna Zatrijebačka, dužine 17,3 km.

Radovi koji su izvođeni u tou 2021. godine, a nastavljaju se 2022. godine su:

- Rekonstrukcija puta Pljevlja-Metaljka, I faza, dužine 19 km
- Izgradnja puta Vrulja-mijakovići, dužine 7,5 km
- Rekonstrukcija regionalnog puta Berane-Trpezi-Kalače, dionica Berane-Podvade, dužine 12,5 km
- Rekonstrukcija puta Mojkovac-Vragodo, dužine 8 km
- Izgradnja magistralnog puta Cetinje-Čevo, dužine 23 km
- Obilaznica Rožaje II faza, dužine 2,2 km
- Rekonstrukcija puta Berane-Kolašin, dionica Lubnice-Jezerine, dužine 15 km
- Rekonstrukcija magistralnog puta Rožaje-Špiljani, dužine 20 km
- Izgradnja bulevara Danilovgrad-Podgorica, dužine 15 km
- Rekonstrukcija magistralnog puta Pljevlja-Mihajlovica, dužine 12 km

Državno preduzeće "Monteput" d.o.o. Podgorica je nastavio i u 2021. godini realizaciju svojih obaveza iz oblasti uređenja prostora Crne Gore.

Na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore, "Monteput" vrši stručni nadzor nad izgradnjom sistema trajnog napajanja električnom energijom autoputa Bar-Boljare, dionica Smokovac – Mateševo. Realizacija projekta trajnog napajanja električnom energijom prve dionice autoputa Smokovac – Mateševo – obuhvata izgradnju TS 110/20 kV Mateševo i Mrke i 26 TS 20/0.4 kV duž autoputa Smokovac – Mateševo. Očekivano vrijeme za završetak projekta je u prvom kvartalu 2022. godine.

Na osnovu člana 17 stav 5 Odluke o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću "Monteput" d.o.o. Podgorica, Vlada Crne Gore, je donijela Odluku o osnivanju Poslovne jedinice za upravljanje projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare, u okviru DOO „Monteput,, Podgorica.

Na osnovu Odluke, Poslovna jedinica za upravljanje projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare, se bavi Upravljanjem projekta izgradnje prioritetne dionice autoputa Smokovac-Mateševo i tehničkom pripremom izgradnje ostalih dionica autoputa Bar- Boljare.

Za dionicu *Mateševo-Andrijevice*, orijentacione dužine oko 21 km, u toku izrada Idejnog projekta. Dokumentacija se realizuje u skladu sa Detaljnim prostornim planom, kojim je ova dionica definisana kao II etapa realizacije. Finansijska sredstva su obezbijeđena iz evropskih fondova. Očekivano vrijeme za završetak projekta je u toku 2022. godine.

Za dionicu *Farmacii-Smokovac* orijentacione dužine oko 18 km, se radi Idejni projekat. Dokumentacija se realizuje u skladu sa Detaljnim prostornim planom, kojim je ova dionica definisana kao II etapa realizacije. Finansijska sredstva su obezbijeđena iz evropskih fondova. Očekivano vrijeme za završetak projekta je u toku 2022. godine.

Za dionicu *Andrijevice – Berane – Boljare*, u toku 2021. godine završena je izrada idejnog rješenja na podlogama razmjere R 1:5000. Dokumentacija se realizuje u skladu sa Detaljnim prostornim planom, kojim je ova dionica definisana kao III etapa realizacije. Idejno rješenje se radi zbog potrebe usaglašavanja trase na dijelu od Andrijevice do Berana, saglasno postavkama i smjernicama iz Detaljnog prostornog plana. Finansijska sredstva su predviđena planom Poslovne jedinice.

Željeznička infrastruktura Crne Gore

Sistem prostornog planiranja u Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore AD – Podgorica je definisan u Prostornom planu Crne Gore do 2020. godine (usvojen na sjednici Skupštine Crne Gore u martu 2008. godine) koji se primjenjuje do usvajanja novog Prostornog plana.

Realizacijom projekata remonta popravljaju se stanje željezničke mreže u Crnoj Gori. Sredstva utrošena za realizaciju su obezbijeđena iz više izvora finansiranja: kroz kreditne aranžmane Evropske investicione banke (EIB), Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), bespovratnim sredstvima - donacijama EU (IPA fondovi), kao i mehanizam WBIF (investicioni okvir za zemlje zapadnog Balkana).

U toku 2021. godine sprovedene su aktivnosti na ukupno 32 aktivna gradilišta od kojih 8 na tunelima, 19 na betonskim mostovima i 5 gradišta na 6 kosina. Aktivni su radovi na projektu rehabilitacije 8 tunela na željezničkoj pruzi "Vrbnica-Bar", zatim sanacija 13 armirano-betonskih mostova na istoj i mjere zaštite kosina na pruzi Nikšić-Podgorica.

U toku 2021. godine preduzete su aktivnosti na zaključivanju ugovora za izvođenje radova na rekonstrukciji željezničke stanice Bijelo Polje. Investitor je Uprava javnih radova, a korisnik Željeznička infrastruktura Crne Gore. Vrijednost radova je 1.883.459,42 EUR, dok je vrijednost nadzora 195.070,00 EUR.

Takođe, sa Ministarstvom kapitalnih investicija ŽICG je u 2021. godini pokrenula projekat izgradnje zaštitne ograde u cilju sprječavanja stalnih, nedozvoljenih prelazaka pješaka preko staničnih kolosjeka, na željezničkoj stanici u Podgorici. Procijenjeni iznos sredstava iznosi 220.000 EUR.

Pored navedenog, ŽICG sprovodi i redovne aktivnosti koje se odnose na tekuće održavanje građevinske infrastrukture – zamjena i ugradnja novih pragova na prugama, nabavka, prevoz i istovar tucanika, mašinsko planiranje i uređenje zastorne prizme, mašinsko regulisanje kolosjeka, čišćenje odvodnih kanala, uklanjanje odronjenog materijala i sl.

U pogledu saobraćajne infrastrukture, željeznički transport je prepoznat kao vid saobraćaja koji najmanje ugrožava životnu sredinu. Sa druge strane jedan od načina zaštite životne sredine je svakako sprječavanje nastanka otpada uz pruge. Plan upravljanja otpadom je jedan od dokumenata izrađen od strane ŽICG, a sve u cilju unaprjeđenja stanja životne sredine i očuvanja kako prostora koje je u vlasništvu ŽICG, tako i okolnog prostora van granica pružnog prostora i pojasa eksproprijacije.

U aprilu 2021. godine dobijena je saglasnost od strane Agencije za zaštitu životne sredine na Plan upravljanja otpadom i Plan upravljanja građevinskim otpadom koji se stvara u ŽICG za period 2021-2024. godine.

U skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, u toku 2021. godine sprovedeno je ukupno 9 procedura o procjeni uticaja na životnu sredinu za potrebe realizacije projekata rehabilitacije tunela na pruzi Vrbnica-Bar.

Pomorski saobraćaj

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva krajem 2018. godine u saradnji sa Razvojnim fondom Republike Albanije pripremilo aplikaciju Tematski projekat saobraćaja IPA CBC MNE-IT-AL. Od oktobra 2018. godine do maja 2019.godine Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je radilo na projektnoj dokumentaciji. Projekat ALMONIT-MTC je zvanično počeo u maju 2019. godine.

Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta Ministara Republike Albanije o otvaranju zajedničkog graničnog prelaza Ckla (Crna Gora) za međunarodni drumski, jezerski i putnički saobraćaj potpisan je u Skadru 03.jula 2018. godine.

Jedna od aktivnosti u prethodnom periodu bilo je i potpisivanje Memoranduma o razumijevanju koji se odnosi na saradnju u okviru pomenutog projekta. Finansijska sredstva za izgradnju luke Virpazar obezbijedena su kroz projekat ALMONIT-MTC, u iznosu od 2,44 miliona eura, od čega će 85% biti kofinansirano kroz IPA II projekat, dok će 15% sredstava predstavljati kontribuciji kroz državni Budžet. Tokom 2020 godine nastavljene su aktivnosti na realizaciji obaveza shodno zahtjevima projekta. Krajnji rok za izgradnju luke Virpazar je kraj 2022.godine .

5.2 Uprava za nekretnine

U toku 2021 godine, Uprava za katastar i državnu imovinu je u cilju obezbjeđivanja prostornih podataka, značajnih za oblast uređenja prostora obavljala sljedeće poslove:

- Nastavak realizacije Projekata osnivanja katastra nepokretnosti (KN) na nepremjerenom dijelu teritorije Crne Gore

Osnivanjem evidencije katastra nepokretnosti na nepremjerenom dijelu teritorije Crne Gore, obezbjeđuju se podaci o nepokretnostima i pravima na njima, koji predstavljaju osnovu za veliki broj djelatnosti iz javnog i privatnog sektora.

Projekti osnivanja katastra nepokretnosti se realizuju u dužem vremenskom periodu i obuhvataju više faza posla koje se odnose na terenski i kancelarijski rad: izrada projekata geodetske osnove, aerofotogrametrijsko snimanje, izradu fotomaterijala i izradu digitalnog zapisa snimaka, terensku dešifraciju i prikupljanje podataka o nepokretnostima i imaoima prava, katastarsko klasiranje, obradu prikupljenih podataka i izradu digitalnog katastarskog plana i baze podataka, poslove pripreme dokumentacije za potrebe komisije i stranaka, izlaganje podataka na javni uvid i potvrđivanje baze katastra nepokretnosti.

U okviru prethodno započelih projekata rađeni su poslovi koji se odnose na: nastavak postupka izlaganja za katastarske opštine (u daljem tekstu KO) sa teritorije Opština: : Andrijevica, Berane, Gusinje, Nikšić, Petnjica, Plav, Rožaje i Šavnik.

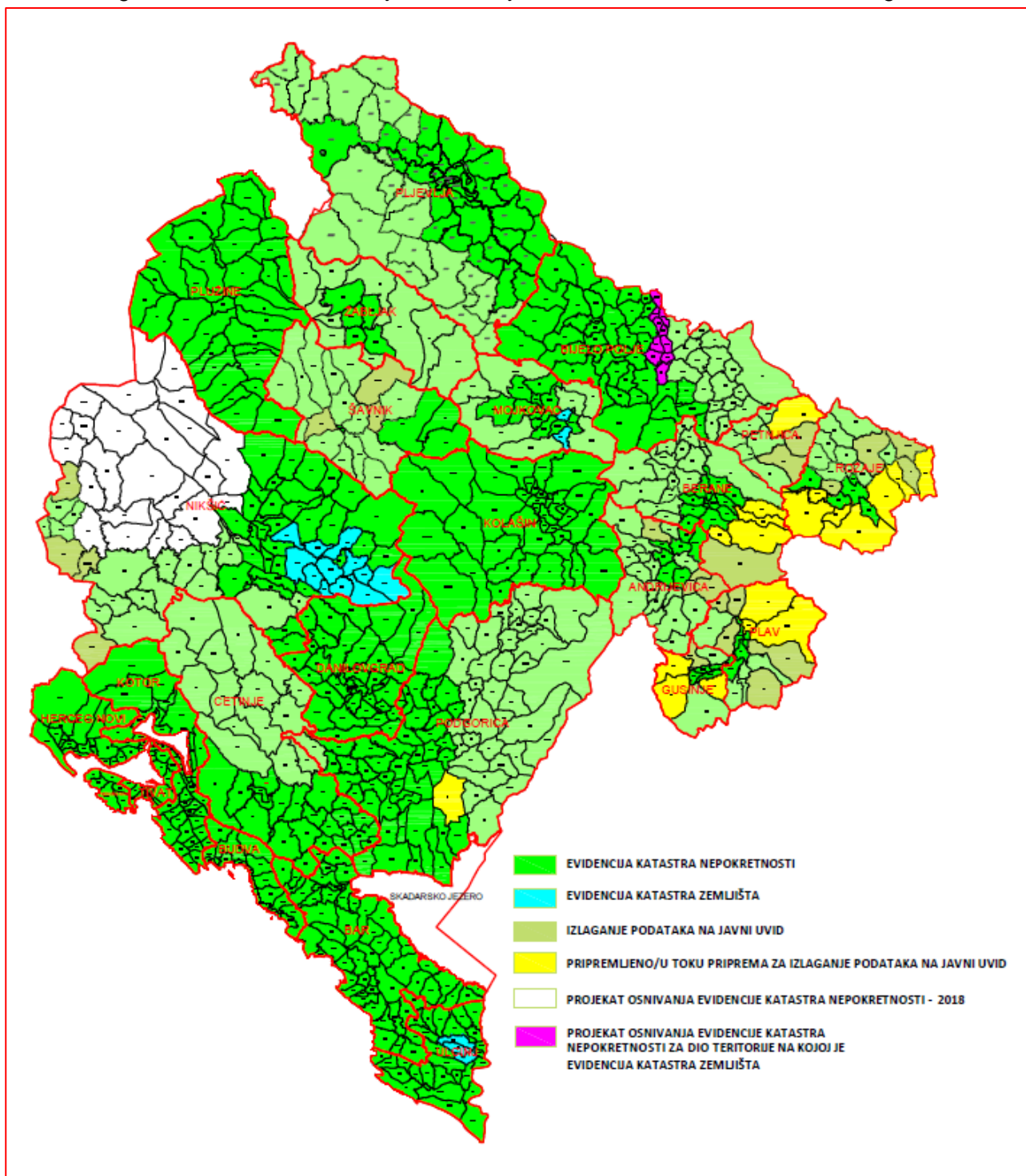
U toku 2021. godine, usljed obustave rada Komisija nije bilo potvrđivanje baza evidencije katastra nepokretnosti, kao ni započinjanje izlaganja podataka premjera za pripremljene katastarske opštine.

U cilju pripreme podataka za postupak izlaganja podataka na javni uvid premjera, vršena je obrada podataka KO Tuzi, kao i obrada podataka za KO sa teritorije Opština: Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Nikšić, Petnjica, Plav, Pljevlja i Rožaje.

Tabelarni prikaz realizacije:

Opština	Nastavak izlaganja podataka na javni uvid
Andrijevica	3
Berane	1
Nikšić	4
Petnjica	2
Plav	5
Šavnik	3
Ukupno	18

Pregled katastarskih evidencija na teritoriji Crne Gore na datum 31.12. 2021. godine

U toku 2021. godine, implementirano je web aplikativno rješenje Registar kućnih brojeva, ulica i trgova - Adresni registar Crne Gore, koji je jedan od ključnih registara e-Uprave. Saglasno zakonskoj regulativi, vođenje evidencije o naseljima, ulicama, trgovima i kućnim brojevima je u nadležnosti Glavnog grada Podgorice, Prijestonice Cetinje i lokalnih samouprava.

Osnova svakog aplikativnog rješenja, jeste zakonska regulativa, te shodno tome predložene su izmjene zakonske regulative, koja nije prilagođena savremenim procedurama i primjeni tehnologija, koje omogućavaju, efikasnost, preciznost i uniformnost u radu.

Osim tri lokalne samouprave (Budva, Ulcinj i Žabljak) unos podataka je rađen sa različitom dinamikom, s napomenom da Uprava nema nadležnost u organizaciji rada na lokalnom nivou, ali je u kontinuitetu pružala podršku za potrebe korišćenja aplikacije.

Uspostavljanje i održavanje Evidencije prostornih jedinica je u nadležnosti Uprave za katastar i državnu imovinu i Uprave za statistiku, tako da je u prethodnom periodu, poseban akcenat stavljen je na obezbjeđivanju jedinstvene baze podataka Registra prostornih jedinica koji zbog specifičnih nadležnosti u ovoj oblasti zahtijeva održavanje baze od strane i jedne i druge institucije, a na osnovu dostavljenih podataka od strane Glavnog grada Podgorice, Prijestonice Cetinje i Lokalnih samouprava.

Na osnovu prezentacije raspoloživih podataka i aplikativnog rješenja koje se koristilo za prethodni popis stanovništva, predložene su zajedničke aktivnosti vezano za nadogradnju softverskog rješenja i formiranje jedinstvene baze podataka saglasno standardima i potrebama kontinuiranog održavanja.

Uprava je planom Javnih nabavki za 2021. godinu, planirala urgentnu objavu javnog poziva za nadogradnju postojeće aplikacije i ažuriranje podataka, te je shodno tome pripremljena tehnička specifikacija. Krajem godine završena je kompletna tenderska procedura i izvršena instalacija prve verzije aplikativnog rješenja, koje je će obezbijediti transparentnost podataka, bržu i lakšu razmjenu podataka na centralnom i lokalnom nivou, a što je posebno važno jeste i kontrolu kvaliteta podataka, jer granice prostornih jedinica nijesu u svim slučajevima rađene saglasno zakonskoj regulativi i datim preporukama.

Paralelno sa svim aktivnostima vezanim za obezbjeđivanje aplikativnih rješenja, unos podataka i ažuriranje postojećih, Uprava je predložila izmjene zakonske regulative u cilju modernizacije sistema i prilagođavanja potreba savremenih GIS aplikacija.

U prethodnom periodu od strane Uprave izvršena je promjena podataka za granice Opština Petnjica i Gusinje, kao i granica katastarskih opština u okviru Projekta osnivanje evidencije katastra nepokretnosti na nepremjerenom dijelu teritorije Crne Gore.

Elaborat o razgraničenju Glavnog grada Podgorica i Opština Tuzi nije dostavljen.

U toku 2021. godine, zbog nepostojanja evidencije o državnoj imovini, aktivno je rađeno na prikupljanju podataka i uspostavljanju evidencije državne imovine.

Uprava je shodno zahtjevima radila na realizaciji eksproprijacija i izradi potrebne dokumentacije sa ciljem implementacije kapitalnih projekata značajnih za Crnu Goru, kako u dijelu terenskih radova, tako i u dijelu vođenja upravnih postupaka. Završena je izrada elaborata eksproprijacije za potrebe Autoputa Bar-Boljari, za dionicu Smokovac - Mateševo (pristupni putevi, deponija, pozajmišta i sl).

Za potrebe državnih organa i organa lokalne samouprave, Uprava je vršila procjenu vrijednosti nepokretnosti saglasno podnešenim zahtjevima.

Završeno je i 15 elaborata za potrebe Elektroprivrede Crne Gore, za projekte panela sunčeve energije i vjetroelektrana.

Opština	Tip evidentiranog tereta										
	Gradnje na tuđem zemljištu	Nema dozvolu	Objekat nema upotrebnu dozvolu	Prekoračenje dozvole	Za objekat izdata privremena dozvola	Zabilježba objekta ili posebnog dijela koji odstupa od građevinske dozvole	Zabilježba objekta izgrađenog bez građevinske dozvole	Zabilježba objekta izgrađenog na tuđem zemljištu	Zabilježba objekta koji nije izgrađen u skladu sa zakonom	Zabilježba objekta započetog bez građevinske dozvole	Zabrana gradnje
ANDRIJEVICA	99	69	18								
BAR	129	4428	9	79	1	1	100	27	2837	2	1
BERANE	1	634	4	47	9	2	424	3		16	
BIJELO POLJE	66	2022	130	71	47						
BUDVA	1	1284	247	185	64	2	26	1			
CETINJE	47	1631	40	31			37				
DANILOVGRAD	366	1053	14	74							
GUSINJE	68	354		21			68	15	29	1	
HERCEG NOVI	1	2798	75	211	4	5	115	28		3	6
KOLASIN	5	461	119	13	11	4	392	195			
KOTOR	169	1045	195	101		2	460	96			2
MOJKOVAC	152	284	7	3	41	3	89	1			
NIKSIC	11	368	11	3	6						
PETNJICA		5					10	5	1		
PLAV	39	631	1	45			124	12	49	1	
PLJEVLJA	128	1406	7	431	52						6
PLUZINE	26	52	2		4						
PODGORICA	1412	17997	80	1332	1		3				
ROZAJE	137	650		87	1	13	156	4		1	
SAVNIK	23	22									
TIVAT	5	2463	161	230	11	8	8	5			
ULCINJ	25	4759	2	71		1	232	3		1	23
ZABLJAK	126	282	4	13	2	12	630			5	
UKUPNO	3036	44698	1126	3048	254	53	2874	395	2916	30	38

5.3 Ministarstvo finansija

U izvještajnom periodu tadašnje Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je na osnovu zahtjeva, na površini od 1.019 m² (sve opština Pljevlja) dala saglasnost za ustanovljenje prava službenosti za šta je naplaćena naknada u iznosu od 1.528,50 , dok je izvršilo prodaju 2 ha 5134 m² zemlje u državnom vlasništvu po osnovu čega je država naplatila 65.513 EUR.

Tabelarni prikaz prodate zemlje po opštinama

Rb	POVRŠINA u m2	KATASTARSKI OPERAT	NAZIV OPŠTINE	Ukupno EUR
1	6	KO Gradac	Opština Pljevlja	60
2	520	KO Gostilje II	Opština Danilovgrad	2600
3	878	KO Tomići	Opština Bar	3073
4	80	KO Donji Štoj	Opština Ulcinj	12480
5	32	KO Ćeranića Gora	Opština Nikšić	47300
6	20			
7	173			
8	225			
9	225			
10	1127	KO Ćeranića Gora	Opština Nikšić	
11	120			
12	225			
13	225			
14	513	KO Gradačka poljana	Opština Nikšić	
15	1011			
16	2156	KO Gradačka poljana	Opština Nikšić	
17	604			
18	5399	KO Konjsko	Opština Nikšić	
19	395			
20	225			
21	225			
22	739			
23	57			
24	278			
25	221			
26	1878			
26	808			
26	5326			
26	129			
26	1314			
TOTAL	25134			65513

6 AKTIVNOSTI NA VRŠENJU PRENIJETIH I POVJERENIH POSLOVA

6.1 Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore

Tokom 2021. godine u zahvatu morskog dobra Crne Gore dogodile su se sledeće aktivnosti i promjene fizičke strukture koje su od značaja za Izveštaj o stanju uređenja prostora:

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je u cilju što kvalitetnije turističke sezone izvršilo tri Izmjene i dopune Atlas crnogorskih plaža i kupališta (broj: 0203-1081/6 od 19.04.2021.

godine, 0203-1768/4 od 15.06.2021. godine i 0203-2051/18 od 08.07.2021. godine). Atlasom su definisana kupališta, kao i privremeni/ugostiteljski objekti (u dimenzijama na osnovu veličine i položaja kupališta), a sve na osnovu smjernica Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra za period od 2019. do 2023. godine koji je donijelo Ministarstva održivog razvoja i turizma, dok su Programom objekata obalne infrastrukture definisane lokacije za čvrsta pristaništa i privezišta. Atlasom crnogorskih plaža i kupališta kojima je planirana diverzifikacija kupališta određene su lokacije na kojima u sezoni 2021. godine organizovala uređena i izgrađena kupališta, a od ukupno 480 planiranih kupališta: 331 čine javna /porodična kupališta, 53 hotelska, 24 gradskih kupališta na kojima nema mogućnosti postavljanja plažnog mobilijara, 22 kupališta za aktivni odmor, 18 izletničkih kupališta, 4 party kupališta, 9 romantičnih kupališta, 7 nudističkih, 7 pet friendly, 3 kupališta za dječja odmarališta i 2 kupališta sa prirodnim ljekovitim faktorima. Sva kupališta predviđena Atlasom organizovana su u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima u pogledu uređenosti i opremljenosti, vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru (Službeni list CG – broj: 023/19, od 19.04.2019. godine i 076/19 od 31.12.2019. godine).

Broj Ugovora o korišćenju morskog dobra koji je bio na snazi tokom 2021. godine je 1203, od čega se odnosi:

- 440 ugovora na ustupanje plaža, kupališta, pristaništa, djelova obale, akva prostora i ostalog;
- 290 ugovora na ustupanje privremenih objekata (privremeni objekti van kupališta, terase ugostiteljskih objekata, sportsko-rekreativne aktivnosti, marikultura);
- 52 ugovora za ustupanje na korišćenje pristaništa;
- 398 ugovora za korišćenje privremenih objekata na obalama rukavca Bojane-Ulcinj (vansudska poravnanja);
- 23 ugovora o ustupanju ostalih djelova morskog dobra (elektroenergetski objekti, sidrišta i slično).

Od ukupnog broja ugovora za ustupanje plaža, kupališta, djelova obale i akva prostora u opštini Budva na snazi je 140, u opštini Bar 77, u opštini Kotor 28, u opštini Herceg Novi 108, u opštini Ulcinj 65 i u opštini Tivat 22 ugovora.

Ukupan broj ugovora o korišćenju privremenih lokacija za objekte, terase, tokom 2021. godine je 290 (u ovaj broj nije inkorporiran i broj zaključenih ugovora za korišćenje privremenih objekata na Adi Bojani), od kojih je 49 u Herceg Novom, 57 u Kotoru, 22 u Tivtu, 71 u Budvi, 50 u Baru i 41 u Ulcinju.

Na osnovu Uredbe o povjeravanju poslova iz nadležnosti Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore („Službeni list CG“ br.116/20) Javno preduzeće je u 2021. godini izdalo ukupno **157 Urbanističko tehničkih uslova**, i to - za opštinu Herceg Novi: 48, Kotor: 23, Tivat: 24, Budva: 27, Bar: 20 i Ulcinj: 15. Urbanističko tehnički uslovi su izdati na osnovu dva planska dokumenta i to: Program privremenih objekata za period od 2019. do 2023. godine i Atlas crnogorskih plaža i kupališta za period od 2019. do 2023. godine. Navedeni broj se uvećava za 3 novih Urbanističko tehničkih uslova koji su izdati za postavljanje privremenih objekata na obalama rijeke Bojane.

Dodijeljeno je ukupno 38 Plavih zastavica (37 zastavica za plaže i 1 za marinu) i 13 sertifikata za kupališta koja su bila u pilot fazi Programa.

Konstatovan je visok stepen uređenosti i organizacije kupališta, čistoća i organizacija. Posebna pažnja tokom kontrole je posvećena kupalištima u pilot fazi, koja se tek pripremaju za redovan program, kao i onim plažama koje su po prvi put sa plavom zastavicom u sezoni.

Kontrola u zoni morskog dobra

Tokom 2021. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je preko Službe za kontrolu, konstatovalo značajan broj nepravilnosti, od kojih je dio otklonjen nakon kontrole i ukazivanja korisnicima na uočene nepravilnosti. Za predmete u kojima korisnici nijesu otklonili nepravilnosti nadležnim inspeksijskim organima prosljeđene su inicijative za vršenje nadzora.

Sa posebnom pažnjom kontrolisana je gradnja sa i bez odobrenja, zatim komunalna uređenost prostora (čistoća, stanje hortikulture, parkovski mobilijar, funkcionisanje rasvjete), te uočavanje nastalih oštećenja i praćenje radova na njihovim sanacijama.

Tokom turističke sezone, u periodu od 01.05-30.09.2021.godine pažnja je posvećena kontroli kupališta saglasno važećem Atlasu crnogorskih plaža i kupališta za period 2019-2023. godine. Za svaku ustupljenu lokaciju/kupalište iz važećeg Atlasa, sačinjen je zapisnik o izvršenoj kontroli kupališta sa konstatovanim nepravilnostima.

Pored navedenog vršena je kontrola privremenih lokacija predviđenih Programom privremenih objekata u zoni morskog dobra za period 2019-2023.godine, u cilju sagledavanja stanja na terenu i utvrđivanja nepravilnosti. U toku izvještajnog perioda, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, uputilo je ukupno 710 zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora. Od ukupnog broja upućenih zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora, najviše se odnosilo na opštinu Budva, ukupno 204 zahtjeva za kontrolu nepravilnosti u zoni morskog dobra, zatim za opštinu Herceg Novi 159, za opštinu Bar 115, opštinu Ulcinj 95 zahtjeva. Najmanje nepravilnosti konstatovano je na području opština Tivat i Kotor, te je za konstatovane nepravilnosti upućeno 71, odnosno 66 zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora.

U izvještajnom periodu, od ukupno 710 prosljeđenih zahtjeva za kontrolu, 277 se odnosilo na nepravilnosti u radu kupališta, 125 zahtjeva upućeno je inspeksijskim organima za gradnju bez odobrenja, 99 se odnosilo na nepoštovanje urbanističko tehničkih uslova za postavljanje privremenih objekata, dok se 209 zahtjeva odnosilo na nepravilnosti u dijelu pomorstva i postavljanje sadržaja bez odobrenja.

Struktura nepravilnosti i pregled zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora po opštinama

Opština	Nepravilnosti u radu kupališta	Privremeni Objekti koji nisu u skladu sa UTU	Gradnja bez odobrenja	Ostalo	Ukupno
Herceg Novi	70	32	27	30	159
Kotor	14	12	13	27	66
Tivat	19	14	12	26	71
Budva	89	9	17	89	204

Bar	42	14	25	34	115
Ulcinj	43	18	31	3	95
Ukupno	277	99	125	209	710

Povećan broj zahtjeva za kontrolu nepravilnosti pod stavkom je iz razloga što postavljanje objekata na obalama rijeke Bojane koji nijesu obuhvaćeni važećim Programom privremenih objekata u zoni morskog dobra za opštinu Ulcinj u periodu 2019-2023.godine prepoznato kao sadržaj bez odobrenja, a ne kao gradnja bez odobrenja.

Postupajući u predmetima za kontrolu privremenih lokacija, a uvažavajući činjenicu da je članom 197 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata propisano da nadzor nad objektima iz člana 115 i 120 ovog zakona vrši komunalni inspektor, inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora upućene su nadležnim komunalnim inspekcijским službama lokalnih uprava.

Objekti obalne infrastrukture

U cilju uspostavljanja reda na pristaništima i privezištima duž Crnogorskog primorja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, saglasno Izmjenama i dopunama Programa privremenih objekata za period 2019-2023.godine koje donosi Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao i Programa objekata obalne infrastrukture koje donosi Javno preduzeće, je objavilo dva poziva za javno nadmetanje za zakup pristaništa i privezišta (plutajući privremeni objekti i čvrsti objekti) u opštinama Herceg Novi, Kotor, Tivat i Budva.

Po osnovu sprovedenih aukcijskih postupka u 2021. godini Služba za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanje lukama, zaključilo je još 2 ugovora o ustupanju na korišćenje pristaništa i privezišta u opštinama Tivat i Budva.

Zaključeno je 50 Aneksa Ugovora o korišćenju morskog dobra, za objekte obalne infrastrukture (luka, pristaništa, privezišta) i plutajuće privremene objekte.

Ukupan prihod od ustupljenih lokacija za 2021. godinu iznosi 123.513,45 eura bez uračunatog PDV-a.

Takođe, u 2021. godini nastavljena je realizacija Ugovora o korišćenju sidrišta ispred luke Zelenika.

Odlukom Upravnog odbora broj: 0203-2950/7 od 17.07.2019.godine u cilju uspostavljanja i održavanja reda na pristaništu i privezištu u Petrovcu odnosno stvaranja uslova za nesmetano odvijanje operacija pristajanja, ukrcaja/iskrcaja putnika i priveza dugogodišnjem korisniku pristaništa i privezišta u Petrovcu je ustupljeno na održavanje: dio kopna u neposrednom zaleđu, u širini 3m prema zidinama tvrđave „Kastelo“ i dužina od 70m koja predstavlja šetališnu zonu, kao i održavanje postojećih dizalica.

Uređenje, izgradnja i održavanje zone morskog dobra

U toku 2021. godine, **troškovi trajnog uređenja i sanacije obale u zoni morskog dobra sa stručnim nadzorom i tehničkim prijemom objekata iznosili su 197.331,09€**. Iste većinom čine ugovorene investicije iz prethodnih godina, a završene tokom 2021. godine u iznosu od 186.487,45€ i manji dio realizovanih investicija planiranih za 2021. godinu u iznosu 10.843,64€ (najznačajnije aktivnosti – radovi na održavanju protočnosti korita i ušća rukavca Bojane sa nasipanjem plaže, ograđivanje dina i postavljanje pasarela na Velikoj plaži, izgradnja parapetnog zida na lokaciji Borova šuma, sanacija zida u Šušnju i kolovoza u Sutomoru, hitna sanacija zida na plaži Pizana i Kamenovo, sanacija ograde ka plaži Mogren, uređenje pješačke staze u rezervatu Tivatska solila, hitne sanacije kupališta u Herceg Novom i dr.).

Troškovi **izrade i revizije projektne dokumentacije i izrada studija uključujući i geodetsko snimanje** u iznosu od **145.730,95€** (izrada varijantnih modela kupališta prema prirodnim i stvorenim uslovima u Bokotorskom zalivu, Izrada Elaborata za pripremu tehničke dokumentacije za izgradnju pristaništa u Bečićima na lokalitetu „Sv. Toma“, Izrada Studije zaštite i revitalizacije plaže na Adi sa predlogom rješenja, izrada Atlasa plaža i kupališta i dr.)

Troškovi ulaganja u **javnu rasvjetu** u zoni morskog dobra u 2021.godinu iznose **119.772,14€**.

Monitoring mora i specijalnog rezervata „**Tivatska solila**“ - **74.845,95€**

Program **praćenja sanitarnog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima** u sezoni 2021. godine u svim primorskim opštinama - **69.784,84€**.

Troškovi čišćenja i odvoza smeća –Do stupanja na snagu Zakona o finansiranju lokalne samouprave iz 2019. godine komunalno održavanje zone morskog dobra bilo je u nadležnosti primorskih opština.

Kako je Plan korišćenja sredstava JPMD prilagođen novom Zakonu, Javno preduzeće je u svrhu komunalnog održavanja planiralo značajna sredstva u iznosu (1.337.100€), od čega je za čišćenje i odvoz smeća sa komunalnim preduzećima ugovoren iznos od 815.782,59€.

Za održavanje čistoće u zoni morskog dobra po osnovu ugovora sa komunalnim preduzećima utrošeno je **782.513,15€** i to:

- H.Novi - 201.030,90 €;
- Kotor- 53.527,61 €;
- Tivat - 79.565,08 €;
- Budva - 96.071,73 €;
- Bar - 159.002,89 €;
- Ulcinj - 179.615,87 €

Luka Risan, Opština Kotor

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, odnosno Sektor upravljanja lukama, dostavio je Vladi Crne Gore prijelog Plana davanja koncesija za 2022. godinu, broj: 0202 -82/4 od 21.12.2021.godine, a koji se odnosi na Luku Risan.

Plan davanja koncesija odnosi se na implementaciju zakonskih propisa i planskih dokumenata, a prije svega Zakona o lukama, Zakona o koncesijama, Prostornog Plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore, Državnih studija lokacija, kojima su obuhvaćeni objekti obalne infrastrukture.

Zakonom o koncesijama, u členu 7., utvrđeno je da se koncesije daju na osnovu godišnjeg Plana koncesija, kojim se utvrđuju lokaliteti u kojima će se davati koncesije, predmeti koncesija, kao i rokovi za objavljivanje Javnih oglasa za davanje koncesija.

Strateškim planovima su predviđena izgradnja, rekonstrukcija, sanacija objekata i dalji razvoj nautičkog turizma i pomorskog saobraćaja pa ovaj plan predstavlja preduslov za realizaciju definisanih ciljeva.

Davanje na koncesiju (BOT sistem) stvara se, formalni i obavezujući, preduslov za vođenje postupka davanja na koncesiju izgradnje/dogradnje marine.

DSL-om Sektor 10 – Risan za zonu morskog dobra, Luka Risan je planirana kao gradska luka i luka nautičkog turizma od maksimalnih 150 vezova pontonske strukture sa kojima će se izbjeći intervencije bušenja, nabijanja ili zidanja u podvodnom prostoru. Takođe, u okviru luke nautičkog turizma shodno DSL-u neophodno je obezbijediti prostor za 30 komunalnih vezova za lokalno stanovništvo.

Prostorni plan posebne namjene za obalno područje (PPPN) identifikovao je Luku Risan kao marinu za koju se pretpostavlja da postoji srazmjerno veliki interes nautičara, ali je zbog određenih ekoloških ograničenja potreban krajnji oprez pri planiranju izgradnje.

Luka Škver, Opština Herceg Novi

U prethodnom periodu Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je uradilo Elaborat o postojećem stanju lukobarana Luke Škver, koji je definisao na osnovu sprovedenih istraživanja i vizuelnih pregleda, da je neophodno sprovesti sanaciju lukobrana, prije svega kamene obloge sa spoljašnje strane uz zid lukobrana i sa unutrašnje strane nasipa na samom tijelu lukobrana.

Kako je prikazano prije same sanacije, neophodno je uraditi i Glavni projekat sanacije sa svim detaljima izvođenja. Takođe neophodno je uraditi, za potrebe glavnog projekta sanacije postojećeg objekta, kao i dodatna geotehnička ispitivanja nekoliko metara po dubini kroz tijelo nasipa i uz zid lukobrana i Elaborat o takvim geotehničkim ispitivanjima koji će obuhvatiti i tlo uz zid lukobrana sa spoljašnje strane.

Vrijednost radova, koja uključuje Geotehnička istraživanja tla i nasipa i izradu Elaborata o geotehničkom istraživanju za potrebe Glavnog projekta sanacije objekta, a shodno Elaboratu o postojećem stanju lukobrana Luke Škver, iznosi ukupno: 765,204.00 Eura

Javno preduzeće je u decembru 2021. godine pokrenulo proceduru postupka za Javni poziv za Izradu studije sa potrebnim podlogama i idejnim rješenjem sanacije-rekonstrukcije lukobrana Luke Škver, za potrebe Glavnog projekta.

Za izradu studije predviđena su sredstva u iznosu od 40.000,00 eura. Na osnovu podataka iz predmetne studije pristupiće se izradi Glavnog projekta koji će precizirati vrijednost radova.

Pristaništa i privežišta

U cilju uspostavljanja reda na pristaništima i privežištima duž Crnogorskog primorja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, saglasno Izmjenama i dopunama Programa prevremenih objekata za period 2019-2023.godine koje donosi Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao i Programa objekata obalne infrastrukture koje donosi Javno preduzeće,

je objavilo dva poziva za javno nadmetanje za zakup pristaništa i privezišta (plutajući privremeni objekti i čvrsti objekti) u opštinama Herceg Novi, Kotor, Tivat i Budva.

Po osnovu sprovedenih aukcijskih postupka u 2021. godini Služba za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanje lukama, zaključilo je još 2 ugovora o ustupanju na korišćenje pristaništa i privezišta u opštinama Tivat i Budva.

Zaključeno je 50 Aneksa Ugovora o korišćenju morskog dobra, za objekte obalne infrastrukture (luka, pristaništa, privezišta) i plutajuće privremene objekte.

Ukupan prihod od ustupljenih lokacija za 2021. godinu iznosi 123.513,45 eura bez uračunatog PDV-a.

Takođe, u 2021. godini nastavljena je realizacija Ugovora o korišćenju sidrišta ispred luke Zelenika.

Uočeni problemi i prijedlog mjera

Ubrzanim razvojem nautičkog turizma, uočen je veliki broj nasumičnih („bez reda“) vezova/sidrenja u moru, naročito u Bokotorskom zalivu.

Kako bi se odreagovalo na uočene probleme, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je u prethodnom periodu izradilo ukupno 12 Studija tehničko-tehnoloških uslova za formiranje nautičkih sidrišta, i to 2 u Budvanskom zalivu i 10 u Tivatskom zalivu.

Osnovna svrha Studija/Elaborata je da posluži kao stručna podloga za uređenje ograničenih zona za nautička sidrišta, u kojoj su sagledane mogućnosti formiranja lokacija, kao i definisanje kapaciteta sa stanovišta optimalnog korišćenja i zaštite životne sredine.

Studijama je izvršena provjera prirodnih uslova u smislu geološkog sastava površine dna i ekoloških uslova, tj. eventualnog definisanja staništa zaštićene vegetacije na morskom dnu, pregled morskog dna side scan sonarom, batimetrijski primjer, snimanje područja sidrišta magnetrometrom, izrada georeferencirane mape potencijalnih lokacija za postavljanje bova za vezivanje i zona za sidrenje, definisanje načina fiksiranja bova za dno kroz tehničko-tehnološke metode sidrenja na precizno obelježanim lokacijama za formiranje nautičkih sidrišta.

Međutim, u međuvremenu se iskazala potreba za dopunom pojedinih Studija radi definisanja topografije dna, čije karakteristike značajno utiču na izbor najpovoljnije lokacije za sidrenje, kao i magnetometrijski primjer, koji služi za utvrđivanje postojanja potencijalnih prepreka na dnu mora, koje mogu da utiču na sigurnost plovidbe i sidrenja u određenoj zoni, pa je Javno preduzeće pokrenulo postupak javne nabavke/jednostavne nabavke, broj 0204-3113/1 od 26.10.2021.g., u iznosu od 6.611,60 Eura, za sljedeće lokacije u opštini Tivat:

- Donja Lastva – 1 lokacija;
- Obala Đuraševića – 3 lokacije;
- Krašići – 3 lokacije.

6.2 Javno preduzeće za Nacionalne parkove Crne Gore

Programima objekata privremenog karaktera za područje: NP Durmitor za period 2019 -2023. godine broj 101- 242/ 57 od 31.07.2019. godine, NP Biogradska gora broj 04-41/57 od 25.05.2020. godine, broj 04-41/56 od 29.05.2020, Izmjene i dopune za NP Skadarsko jezero broj 01-116/43 od 07.09.2021. godine) i NP Lovćen broj 04-41/64 od 15.07.2020. godine za period 2020-2024. godine donijetih od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma odnosno Ministarstva ekologijem, prostornog planiranja i urbanizma, predviđene su lokacije za postavljanje privremenih objekata na zemljištu u državnoj svojini čiji je korisnik Javno preduzeće za nacionalne parkove, lokacije za

privremene objekte postavljene na zemljištu u državnoj svojini koje se daju u zakup i lokacije za privremene objekte postavljene na zemljištu u privatnoj svojini.

Za postavljanje objekata privremenog karaktera u nacionalnim parkovima definisane su lokacije:

- NP Biogradska gora 17 lokacija koje imaju jednu ili više podlokacija,
- NP Durmitor 25 lokacija koje imaju jednu ili više podlokacija,
- NP Lovćen 44 lokacije koje imaju jednu ili više podlokacija i
- NP Skadarsko jezero 43 lokacije koje imaju jednu ili više podlokacija.

Shodno Uredbi o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanjem morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore ("Sl. list CG", br. 87/18 i 75/19), JP za nacionalne parkove Crne Gore izdaje urbanističko-tehničke uslove za privremene objekte koji se nalaze u programima objekta privremenog karaktera.

Izdati urbanističko-tehnički uslovi važe koliko i Program objekata privremenog karaktera za određeni nacionalni park.

U 2021. godini ovo Javno preduzeće je izdalo urbanističko-tehničke uslove i potpisalo ugovore o zakupu zemljišta za postavljanje objekata privremenog karaktera i to:

1. Na prostoru NP Biogradska gora izdati su 1 urbanističko-tehničkih uslovi za postavljanje odnosno građenje privremenog objekata na zemljištu u državnoj svojini.
2. Na prostoru NP Durmitor izdato je 3 urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje odnosno građenje privremenih objekata i to: dva za privremene objekte postavljene na zemljištu u privatnoj svojini i 14 za privremene objekte postavljene na zemljištu u državnoj svojini.
3. Na prostoru NP Skadarsko jezero izdati su 1 urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje privremenog objekata na zemljištu u državnoj svojini. Zbog neuređenih listova nepokretnosti JP NPCG u toku 2021. godine nije bilo u mogućnosti da raspiše javni poziv za davanje u zakup zemljišta u državnoj svojini radi postavljanja privremenih objekata.
4. Na prostoru NP Lovćen izdati su 1 urbanističko-tehnički uslovi za za postavljanje odnosno građenje privremenog objekata na zemljištu u državnoj svojini.

Za prostor NP „Prokletije“ nije donešen program objekata privremenog karaktera, pa se svi privremeni objekti koji su trenutno u izgradnji kao i ostale promjene identifikuju kao nelegalne aktivnosti

Nelegalna gradnja i nedozvoljene promjene u prostoru u nacionalnim parkovima

Na prostoru 5 nacionalnih parkova je ukupno tokom 2021. godine registrovano 119 slučajeva nelegalne gradnje i drugih nedozvoljenih promjena u prostoru. Za sve protivpravne aktivnosti sačinjeni su zapisnici o izvršenoj kontroli kao i foto dokumentacija koja je prosljeđena na dalju proceduru Službi za pravne, opšte poslove i kontrolu Javnog preduzeća, nadležnom ministarstvu i Komunalnim inspekcijama. Glavnog grada Podgorice, Prijestonice Cetinje i Opštine Bar. Svi evidentirani slučajevi bespravne gradnje ili drugih oblika devastacije prostora su procesuirani nadležnim institucijama na dalje postupanje i odlučivanje.

Na prostoru NP Lovćen evidentirana su 8 slučajeva nedozvoljenih promjena u prostoru.

Na prostoru NP Skadarsko jezero evidentirano je ukupno 69 slučajeva nelegalne gradnje i drugih nedozvoljenih promjena u prostoru.

Na prostoru NP Prokletije registrovano je 11 slučajeva nedozvoljene gradnje.

Na prostoru NP Biogradska gora evidentirano je 9 slučajeva nedozvoljene gradnje.

Na prostoru NP Durmitor tokom 2021. godine zabilježeno je 21 slučaj nelegalne gradnje i drugih nedozvoljenih aktivnosti u prostoru.

Uređenje prostora u nacionalnim parkovima

Javno preduzeće za Nacionalne parkove Crne Gore vršilo je redovne aktivnosti na uređenju prostora u nacionalnim parkovima. Tokom čitave godine radilo se na uklanjanju otpada, uređenju prostora i održavanju staza koje su u službi posjetilaca. Pored toga vršene su redovne aktivnosti u vezi postavljanja i održavanja info i edukativnih tabli na pješačkim i edukativnim stazama, kao i postavljanja i održavanja sitnog mobilijara (klupe, stolovi, nadstrešnice, korpe za otpatke i dr.).

U NP Durmitor u sklopu projekta koji je implementirao Creative twining centar i CSTI Montenegro postavljeno je više info tabli širom durmitorskog prstena. U sklopu istog projekta postavljen su info table na području NP Prokletije.

U NP Skadarsko jezero uređena je staza „Putevima Obluna“, Ilirske gradine u saradnji sa NVO „Psiho vodič“, a uz finansijsku podršku Gradske Opštine Golubovci.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

- Brojne promjene koje su se dogodile u sveukupnom razvoju Crne Gore, bile su praćene i poslasticama koje su se neposredno odražavale na prostor, noseći sa sobom mnoge, veoma kompleksne probleme i konflikte, i time otežavajuće ili čak ograničavajuće uslove za dalji razvoj naše Države. Uprkos činjenici da ova djelatnost ima poseban društveni i državni interes, ona ga u praksi nema, već su i dalje prisutne intencije da se njeni produkti u cjelini tretiraju kao roba, što je, pored ostalog, dovelo do njene sadašnje degradacije.

Pitanja izgradnje adekvatnog sistema upravljanja prostorom – uključujući status djelatnosti prostornog i urbanističkog planiranja (uz adekvatnu institucionalnu organizovanost), imaju karakter vrhunskog društvenog interesa i državnog prioriteta.

Pri propisivanju novih, predstojećih zakonskih rješenja, kojima će se redefinisati politika planiranja prostora - potrebno je imati u vidu dostignuti stepen razvoja, razvojne resurse i potencijale i komparativne prednosti Crne Gore, kao osnov njene konkurentne sposobnosti; strateško opredjeljenje Crne Gore da racionalno i održivo koristi svoje prirodne i stvorene resurse i da se razvija kao ekološka država, u skladu sa ustavnim određenjem; primjenu principa održivog razvoja; nastavak tranzicijskih reformi; brži i održivi rast ekonomije; postizanje socijalnog razvoja i socijalne kohezije.

- Polazeći od činjenice da je Prostorni plan Crne Gore strateški dokument i opšta osnova organizacije i uređenja prostora Crne Gore kojim se uređuju državni ciljevi i mjere prostornog razvoja, u skladu sa ukupnim ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno –istorijskim razvojem Crne Gore – izrada ovog planskog dokumenta treba da bude u fokusu prioritarnih poslova Ministarstva i da se ovaj strateški dokument donese u najkraćem roku.
- Kako bi se obezbijedio kontinuitet u planiranju prostora do donošenja novog Zakona na osnovu člana 218 važećeg Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, nastaviće se izrada **planskih dokumenta nižeg reda** (prostorno urbanistički planovi, detaljni urbanistički planovi, urbanistički projekti i dr.), pri čemu će se poseban akcenat dati pitanjima zaštite i unaprjeđenja životne sredine i sagledavanju ovih pitanja u najranijoj fazi izrade planskih dokumenata.
- Uspostavljanje adekvatnog sistema upravljanja prostorom – uključujući status djelatnosti prostornog i urbanističkog planiranja (uz adekvatnu institucionalnu organizovanost), treba obezbijediti karakter vrhunskog društvenog interesa i državnog prioriteta. Za efikasnost tog upravljanja, uz ostale preduslove, ključni značaj ima **uspostavljanje integralnog informacionog sistema**, kao još jedne od važnih aktivnosti koju treba da sprovede Ministarstvo.
- Pобољшanje ukupnog stanja u oblasti planiranja prostora doprinijeće obezbjeđivanje konstantne **edukacije kadrova**, kroz organizovanje seminara i radionica, kao i kroz saradnju sa ekspertima i institucijama iz drugih sredina i razmjenu pozitivnih iskustava.

Ovaj izvještaj objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: .....

Podgorica, ...2022. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,